

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jitky Denemarkové a soudkyň Mgr. Patricie Adamičkové a Mgr. Andrey Grycové ve věci

žalobce: **R. T.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem JUDr. Jakubem Křížem, Ph.D.
sídlem Thákurova 676/3, 160 00 Praha 6

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 10 Praha 2 - Nové Město
za níž jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o zaplacení 56 784 750 Kč + 15 497 880 Kč + 11 667 000 Kč + 2 000 000 Kč + 2 000 000 Kč + 263 000 Kč + 68 920 Kč, vše s příslušenstvím, o odvolání žalobce a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 21. ledna 2025, č. j. 16 C 51/2022-923,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve vyhovujícím výroku I o věci samé **mění** tak, že **se zamítá** žaloba co do částky 2 662 090 Kč s úrokem z prodlení ve výši 11,75 % ročně z částky 2 662 090 Kč od 1. 10. 2022 do zaplacení; co do úroku z prodlení ve výši 3,25 % ročně z částky 8 892 340 Kč od 1. 10. 2022 do zaplacení **se** rozsudek **zrušuje** a řízení **se zastavuje**; jinak **se** rozsudek soudu I. stupně ve výroku I **potvrzuje**.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. H.

- II. Rozsudek soudu I. stupně **se** v zamítavém výroku II o věci samé **mění** jen tak, že co do úroku z prodlení ve výši 11,75 % ročně z částky 8 892 340 Kč od 1. 10. 2022 do zaplacení **se** rozsudek **zrušuje** a řízení **se zastavuje**; jinak **se** rozsudek soudu I. stupně ve výroku II **potvrzuje**.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení před soudy obou stupňů.
- IV. Žalobce **je povinen** nahradit státu náklady řízení ve výši 9 290 Kč, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku na účet Obvodního soudu pro Prahu 2.
- V. Žalovaná **je povinna** nahradit státu náklady řízení ve výši 5 694 Kč, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku na účet Obvodního soudu pro Prahu 2.

Odůvodnění:

- Rozsudkem ze dne 21. 1. 2025 soud prvního stupně rozhodl tak, že uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 8 892 340 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně od 1. 10. 2022 do zaplacení (výrok I), zamítl žalobu v rozsahu částky 79 389 210 Kč s úrokem z prodlení ve výši 11,75 % ročně z částky 79 389 210 Kč od 1. 4. 2022 do zaplacení a dále úrok z prodlení ve výši 11,75 % ročně z částky 12 580 590 Kč od 1. 4. 2022 do zaplacení (výrok II), uložil žalobci povinnost zaplatit žalované náklady řízení ve výši 1 152 Kč (výrok III), uložil žalobci povinnost zaplatit státu náklady řízení ve výši 8 691 Kč (výrok IV) a uložil žalované povinnost zaplatit státu náklady řízení ve výši 6 293 Kč (výrok V).
- Takto soud prvního stupně rozhodl o žalobě, kterou se žalobce domáhal, aby mu byla přiznána náhrada škody a nemajetkové újmy způsobené mu nezákonným trestním stíháním, výkonem trestu odnětí svobody, nesprávným režimem výkonu trestu, nesprávným úředním postupem a dalšími souvisejícími zásahy. Po částečném zpětvzetí žaloby (z důvodu částečného plnění stranou žalovanou) a rozšíření žaloby (se souhlasem soudu) žalobce požadoval k zaplacení částku 56 784 750 Kč za nemajetkovou újmu způsobenou mu nezákonným trestním stíháním v délce 7 164 dnů (od 4. 3. 2002 do 14. 10. 2021; žalovaná uhradila 527 250 Kč), částku 15 497 880 Kč za nemajetkovou újmu způsobenou mu výkonem trestu v nesprávném režimu v období od 23. 6. 2004 do 26. 8. 2016 (tj. 4 447 dnů x 3 485 Kč za každý den), částku 11 667 000 Kč za nemajetkovou újmu způsobenou mu nezákonným výkonem trestu odnětí svobody v době od 27. 8. 2016 do 29. 7. 2021 (tj. 1 797 dnů x 8 000 Kč za každý den, přičemž žalovaná uhradila 2 709 000 Kč), částku 263 000 Kč za nemajetkovou újmu způsobenou mu nezákonným držením ve věznici bez právního důvodu v období od 29. 7. 2021 do 20. 10. 2021 (tj. 83 dnů x 5 000 Kč za každý den, přičemž žalovaná uhradila 152 000 Kč), částku 2 000 000 Kč za nemajetkovou újmu způsobenou mu ztížením společenského uplatnění a částku 2 000 000 Kč za nemajetkovou újmu za duševní útrapy, a konečně částku 68 920 Kč jako náhradu škody způsobenou mu ztrátou na výdělků a ušlým ziskem za období od 1. 9. 2016 do 20. 10. 2021 (tj. 1 876 dnů x 170 Kč, přičemž žalovaná uhradila 250 000 Kč). Žalobce požadoval uvedené částky s úrokem z prodlení ve výši 11,75 % ročně od 1. 4. 2022 do zaplacení. Žalovaná nesporeovala, že u ní žalobce uplatnil své nároky dne 31. 3. 2022. Proti žalobě se pak bránila zejména tím, že část nároků již byla uspokojena, některé nároky jsou nepodložené nebo přehnané, rovněž žalobce nemůže požadovat úroky z prodlení od 1. 4. 2022, když předběžně svůj nárok uplatnil dne 31. 3. 2022.
- Po vymezení dalších žalobních tvrzení a obrany žalované, soud prvního stupně uvedl, jaká skutková zjištění učinil z listinných důkazů, znaleckých posudků a výslechnů svědků. Dále vysvětlil, jak hodnotil provedené důkazy, a které důkazy neprovedl pro nadbytečnost.

4. Na základě provedeného dokazování soud prvního stupně učinil závěr o skutkovém stavu věci, který v bodě 203. odůvodnění rozsudku shrnul takto: Žalobce byl dne 4. 3. 2002 obviněn ze spáchání trestného činu dvojnásobné vraždy, kdy následně rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2008, č. j. 2 T 46/2007-4003, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 12. 2009, č. j. 8 To 97/2009-4175, byl žalobce odsouzen za tento trestný čin, a to po instančním soudním „ping-pongu“ poté, co za skutek byl soudem I. stupně žalobce čtyřikrát osvobozen a odvolacím soudem byl vždy osvobozující rozsudek zrušen a vrácen k projednání, načež následně došlo k postoupení věci jinému soudu I. stupně – Krajskému soudu v Praze. Žalobce byl odsouzen k výjimečnému trestu odnětí svobody na doživotí, a zároveň byl žalobci zrušen souhrnný trest odnětí svobody na 13 let a 6 měsíců, který mu byl uložen v řízení vedeném Krajským soudem v Plzni pod sp. zn. 5 T 4/2002 za předcházející trestnou činnost. Nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 110/20 ze dne 27. 7. 2021 (v návaznosti na rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva) byl výjimečný doživotní trest zrušen. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 3. 2007, č. j. 4 T 2/2003-3446, kterým byl žalobce zproštěn obžaloby, byl poté potvrzen rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 10. 2021, sp. zn. 8 To 71/2021. Dne 20. 10. 2021 byl žalobce propuštěn na svobodu. Žalobce uplatnil svůj nárok u žalované ve smyslu ust. § 15 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. dne 31. 3. 2022. Žalobu podal dne 14. 9. 2022. Žalobci byla poskytnuta omluva ministra spravedlnosti JUDr. Pavla Blažka a bylo mu přiznáno finanční odškodnění ve výši 856 000 Kč za náhradu nemajetkové újmy za samotné trestní stíhání a délku trestního stíhání, dále částka ve výši 2 709 000 Kč (1 500 Kč/den) jako náhrada nemajetkové újmy za neoprávněný výkon trestu odnětí svobody v období od 26. 8. 2016 do 5. 8. 2021 a částka ve výši 152 000 Kč (2 000 Kč/den) jako náhrada nemajetkové újmy za neoprávněný výkon trestu odnětí svobody v období od 6. 8. 2021 do 20. 10. 2021, částka ve výši 250 000 Kč (170 Kč/den, 1 882 dní x 170 Kč, po odečtení vyplacené odměny 69 940 Kč) jako náhrada ušlého zisku a částka 50 000 Kč jako náhrada nákladů za právní zastoupení. Žalobci byla dne 30. 9. 2022 vyplacena celková částka 3 688 250 Kč. Počet záznamů v trestním rejstříku – 7, výkon trestu odnětí svobody – 3. První omezení osobní svobody proběhlo na základě rozhodnutí Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 4. 2004, č. j. 5 T 4/2002, omezen na osobní svobodě byl žalobce od 27. 11. 2001 03:15, nástup do omezení 29. 11. 2001 10:30, omezení skončilo dne 23. 6. 2004 23:59. Druhé omezení osobní svobody proběhlo na základě rozhodnutí Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 4. 2004, č. j. 5 T 4/2002, ve spojení s rozhodnutím Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 6. 2004, sp. zn. 10 To 80/2004, omezen na osobní svobodě byl žalobce v délce 10 let od 27. 11. 2001 03:15, nástup do omezení 24. 6. 2004 00:00, omezení skončilo dne 27. 4. 2005 23:59, omezení bylo zrušeno. Třetí omezení osobní svobody proběhlo na základě rozhodnutí Krajského soudu v Plzni ze dne 1. 2. 2005, č. j. 4 T 2/2003, ve spojení s rozhodnutím Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 4. 2005, sp. zn. 8 To 26/2005, byl mu uložen trest souhrnný, omezen na osobní svobodě byl žalobce v délce 13 let a 6 měsíců od 27. 11. 2001 03:15, nástup do omezení 28. 4. 2005 00:00, omezení skončilo dne 9. 12. 2009 23:59, omezení bylo zrušeno. Čtvrté omezení osobní svobody proběhlo na základě rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2008, č. j. 2 T 46/2007, ve spojení s rozhodnutím Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 8 To 97/2009, byl mu uložen trest souhrnný, omezen na osobní svobodě byl žalobce na doživotí od 27. 11. 2001 03:15, nástup do omezení 10. 12. 2009 00:00, omezení skončilo dne 5. 8. 2021 14:00, omezení bylo ukončené (zrušeno nálezem ÚS Pl. 110/20). Páté omezení osobní svobody proběhlo na základě rozhodnutí Okresního soudu v Sokolově, č. j. 6 T 132/1995, ve spojení s rozhodnutím Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 4. 1996, sp. zn. 8 To 188/96, usnesení vyk. zb. z PP OS Karlovy Vary ze dne 4. 3. 2005, sp. zn. PP 107/99, byl mu uložen trest úhrnný, nařízená délka 457 dnů od 5. 8. 2021 14:00, nástup do omezení 5. 8. 2021 14:00, plánovaný konec omezení dne 5. 11. 2022 14:00. Původně uložený nepodmíněný trest odnětí svobody v souhrnu trvání 13,5 let by vykonal nejpozději dne 26. 8. 2016. Žalobce byl za dvojnásobnou vraždu celkově trestně stíhán od 4. 3. 2002 do 14. 10. 2021 přes 19 let. Definitivně byl propuštěn po více jak 5 letech od data nejpozdějšího možného data propuštění z výkonu trestu za předcházející trestnou činnost, a to dne 20. 10. 2021. Již ze zpráv ze dne 31. 8. 2000 zjištěných orgány činnými v trestním řízení

se podává, že žalobce měl v bydlišti špatnou pověst. Žalobce je ženatý a má jednoho syna. Žalobce se s manželkou na otcovství k synovi dohodli. Manželka žalobce byla také ve výkonu trestu odnětí svobody. Žalobce se nemohl věnovat synovi a vychovávat ho, nemohl prohlubovat rodinné vztahy, žít manželským životem, věnovat se a osvojovat si nové koníčky nad rámec těch, které byly v režimu zacházení ve výkonu trestu odnětí svobody, nemohl se volně pohybovat, často byl izolován, nemohl navazovat nová přátelství, vyhledávat a využívat pracovní příležitosti (nemohl do školského vězeňského střediska), zvolit si psychologickou pomoc (změnit osobu poskytující pomoc), být za předchozí trestnou činnost (předčasně) propuštěn, být umístěn ve výstupním oddílu, byl omezován na svobodě i pohybu, podrobován důkladným fyzickým kontrolám i tělesných otvorů, prožíval pocity frustrace a smutku. Neměl možnost trávit s rodinnými příslušníky Vánoce, výročí a slavit narozeniny a jiné výjimečné příležitosti. Manželka při žalobci stála celou dobu, nicméně i tak došlo ke zhoršení vztahu vlivem xxx xxx žalobce, kvalitou sexuálního života manželů, výkyvů nálad žalobce, nespavosti a pracovní horlivosti žalobce, který si tím „zaměstnává hlavu“. Částečně byl umístován do oddělení se zesíleným stavebně technickým zabezpečením (dále jen „OZSTZ“) z důvodu svého chování (výhrůžky, nevhodné chování žalobce v roce 2005 i v roce 2006, nálezy mobilu, moták, odmítnutí vrácení večere navíc, napadení E. K.) a také po pravomocném odsouzení k trestu odnětí svobody byl podroben přísnějšímu bezpečnostnímu režimu z tohoto důvodu. Některé bezpečnostní incidenty žalobce se neprokázaly (napadení M. R. nebylo vzájemné, pokus o útěk, drogy, pilka). Žalobce prožíval negativní externality dané tím, že se podroboval výkonu trestu odnětí svobody, tím pádem i volným úvahám ředitelů věznic v otázkách, které byly v jejich gesci. Svědci popsali odlišný režim žalobce (Ž. V. uvedli, že měli mírnější režim), svědkyně T. I. potvrdili odlišný přístup ve výkonu práce. Dne 27. 11. 2008 byla operativní porada ve věznici, při níž zaznělo, že budou přijata bezpečnostní opatření ve vztahu k žalobci vzhledem k uloženému trestu a dříve získaným poznatkům k osobě odsouzeného (poutání při předvádění a vyvádění z cely, nebyl poután jen při návštěvách, vycházce a jiných nezbytných úkonech – vyšetření nebo na žádost zaměstnance), dne 9. 12. 2009 byla přijata nová bezpečnostní opatření v reakci na nabytí právní moci trestu na doživotí, která ještě pravidla významně zostrčila o vybudování mříže, psování a poutání nohou. Došlo tedy v důsledku odsouzení na doživotí ke zpřísnění režimu oproti době před odsouzením k nezákonnému výkonu trestu odnětí svobody. Případ byl výrazně mediálně pokrytý z důvodu povahy trestného činu, ze kterého byl žalobce obviněn a postupu soudů. Články byly často doprovázeny fotografiemi, na kterých byl žalobce ve vězeňském mundúru, spoutaný, v doprovodu zamaskovaných ozbrojených policistů. Náklady na obhajobu byly ve výši 50 000 Kč. Žalobce byl shledán soudně znaleckými posudky PhDr. Karolíny Malé a PhDr. Jana Vymětala (ze spisu Krajského soudu v Plzni sp. zn. 4 T 2/2003 později 2 T 46/2007) psychicky zdravý. Znalec MUDr. Vlastimil Tichý zjistil u žalobce, že se v přímé závislosti na zkušenosti žalobce s trestním stíháním a výkonem trestu odnětí svobody nejdříve rozvinula dle xxx diagnóza xxx, která pak přerostla až do diagnózy xxx jako následek odsouzení k doživotnímu vězení, negativní vliv izolace během věznění a zacházení ze strany orgánů soudních a vězeňské služby během a po odsouzení z inkriminovaného trestného činu a medializace případu a pocit nespravedlnosti za toto odsouzení. Posuzovaný prožíval subjektivně nepříjemné prožitky deprese, dysforie s rezonancí, napětí, myšlení bylo silně nepříjemně syceno a centrováno na inkriminované odsouzení a konsekvence během výkonu trestu odnětí svobody a následků pro jeho život, trpí poruchami spánku s nepříjemnými sny, flashbacky, emoční nestabilitou, sníženou frustrační tolerancí, zvýšenou afektivní dráždivostí, poruchou pozornosti a paměti, sníženou psychickou výkonností, zhoršením stavu při vystavení expozici traumatickému prostředí s vyhýbavým chováním s ambivalencí, obavami z malých prostor, zvýšenou nedůvěrou vůči lidem se sociálním stažením, zvýšeným strachem z porušení jakýchkoli zákonů a pravidel, se zvýšeným důrazem na jejich dodržování, zvýšenou obavou z případného dalšího razantního zásahu policie u něj bez reálného podkladu, ostrakizace ze strany společnosti na základě činnosti médií, sexuální dysfunkce, pocity beznaděje po doživotním odsouzení, negativním vlivem izolace během věznění a zacházení ze strany orgánů soudních a vězeňské služby během a po odsouzení z inkriminovaného trestného činu, částečně narušením rodinných vztahů. Ztížení

společenského uplatnění ohodnotil znalec 1200 body. Ztížení společenského uplatnění podle Metodiky Nejvyššího soudu bylo ohodnoceno na 1 490 984 Kč, kdy datum ustálení zdravotního stavu bylo stanoveno na 8. 4. 2024, výchozí rámcová částka 17 336 400 Kč. Žalobce byl zařazen do zaměstnání a práci vykonával ve výkonu trestu odnětí svobody po dobu 349 dní a vydělal 68 920 Kč.

5. Zjištěný skutkový stav soud prvního stupně posoudil podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), v platném znění (dále jen „OdpŠk“) a dále aplikoval ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), zejména § 2951, § 2955, § 2956, § 2958 a § 3079 o. z. Soud prvního stupně se řídil zásadou plné náhrady újmy, přihlížel i k judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, kterou v odůvodnění rozsudku specifikoval.
6. Soud prvního stupně připomněl, že k tomu, aby stát odpovídal za škodu či nemajetkovou újmu podle OdpŠk je třeba splnění všech podmínek, kterými jsou existence nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu, vznik škody nebo nemajetkové újmy a příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a vznikem škody nebo nemajetkové újmy. Shledal, že v posuzované věci byla prokázána existence nezákonných rozhodnutí, vznik újmy i příčinná souvislost s újmou žalobce. V daném případě došlo nakonec ke zproštění žalobce v trestním řízení, čímž je dána odpovědnost žalované za škodu a nemajetkovou újmu vzniklou žalobci z titulu vydání nezákonných rozhodnutí podle § 7 odst. 1 a § 31a odst. 1 OdpŠk.
7. Pokud jde o požadavek žalobce na náhradu ušlého zisku, který žalobce koncipoval jako součin denních paušálů, soud prvního stupně vycházel z toho, že základ nároku žalovaná uznala, pokud žalobci plnila částku 250 000 Kč. Z toho důvodu se nezabýval otázkou, zda jsou splněny všechny předpoklady pro vznik škody. Podle soudu prvního stupně by žalobce dosahoval zisku, pokud by nebyl ve výkonu trestu, neboť by byl zaměstnán nebo by podnikal. Současně po žalobci, odsouzenému k doživotnímu trestu, nelze požadovat, aby ve výkonu trestu zjišťoval či zajišťoval své možnosti uplatnění na trhu práce, proto soud vycházel z fikce denního paušálu 170 Kč za den. Podle soudu prvního stupně nelze od částky spočívající v součinu a počtu dní, kdy žalobce nemohl dosahovat zisku, odečíst částku, kterou si vydělal. Podle zásady vstřícnosti je nutné postupovat ve prospěch žalobce. Žalobce požadoval ušlý zisk za období od 1. 9. 2016 do 20. 10. 2021, zřejmě veden úvahou, že po propuštění z výkonu trestu dne 26. 8. 2016 za předchozí trestnou činnost, by hned nezačal vykonávat nějakou výdělečnou činnost. Požadoval tak částku 318 920 Kč (1 876 dnů x 170 Kč). Žalovaná naopak vycházela z období od 26. 8. 2016, tedy z počtu dnů 1 882. Protože soud je vázán vymezením předmětu řízení, při stanovení výše náhrady vycházel z období od 1. 9. 2016 a počtu dní 1 876. Od uvedeného počtu dní odečetl 349 dní, kdy žalobce byl zařazen v práci a nárok na denní paušál mu nevznikl. Žalobci proto vznikl nárok na 1527 denních paušálů, tedy na částku 259 590 Kč. Jelikož žalovaná uhradila částku 250 000 Kč, soud prvního stupně přiznal žalobci 9 590 Kč a zamítl žalobu co do částky 59 330 Kč.
8. Pokud jde o požadavek žalobce na náhradu nemajetkové újmy za ztížení společenského uplatnění a duševní útrapy, pak podle § 3079 o. z. soud prvního stupně posuzoval tyto nároky podle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013 (dále také jen „obč. zák.“), a podle vyhlášky č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění (dále jen „vyhláška č. 440/2001 Sb.“), jelikož újma začala vznikat žalobci v době platnosti a účinnosti zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku. Soud prvního stupně vycházel i z judikatury Nejvyššího soudu (např. rozsudku ze dne 31. 10. 2017, sp. zn. 25 Cdo 1965/2016, rozsudku ze dne 30. 11. 2022, sp. zn. 30 Cdo 2224/2022 či rozsudku ze dne 31. 5. 2024, sp. zn. 30 Cdo 1032/2023), jakož

i judikatury Ústavního soudu (např. nálezu ze dne 11. 11. 2014, sp. zn. I. ÚS 2930/13 nebo nálezu ze dne 2. 5. 2023, sp. zn. I. ÚS 2221/22). Zabýval se otázkou, zda jsou na straně žalobce splněny důvody pro mimořádné zvýšení odškodnění podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb., když prostřednictvím aplikace uvedeného ustanovení lze naplnit konstitucionální princip plné náhrady újmy. S odkazem na judikaturu poukázal na to, že posuzování přiměřenosti odškodnění nevyplývá jen ze specifických okolností případu, ale plyne také z ekonomického kontextu doby přiznání odškodnění. Proto i tehdy, postupuje-li soud podle vyhlášky č. 440/2001 Sb., nemůže odhlédnout od Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (dále jen „Metodika“). Rovněž poukázal na to, že při posuzování možnosti navýšení odškodnění za ztížení společenského uplatnění podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb., je třeba vnímat jako splněnou podmínku zvláště výjimečného případu hodného mimořádného zřetele i tehdy, dojde-li v důsledku většího časového odstupu od konce účinnosti vyhlášky k výraznému nepoměru mezi odškodněním, jež podle ní má být za ztížení společenského uplatnění přiznáno, a odškodněním, jež by bylo přiznáno ve stejném případě podle § 2958 o. z. Znaleckým posudkem, který podal znalec MUDr. Vlastimil Tichý, vzal soud za prokázané, že podle vyhlášky č. 440/2001 Sb. by měl žalobce nárok na 144 000 Kč (1 200 bodů x 120 Kč za bod) a podle Metodiky na 1 490 984 Kč. Soud prvního stupně považoval posuzovanou věc za věcně a časově výjimečnou, když k počátku újmy došlo nejpozději v roce 2009 odsouzením k trestu odnětí svobody na doživotí, tedy k okamžiku rozhodování soudu platí nová právní úprava již 11 let. Rozsudek pak soud vydal až po 15 letech, kdy žalobci začala újma vznikat. Soud prvního stupně zmínil pro srovnání případy, kdy soudy mimořádně zvyšovaly odškodnění v případech, které jsou typově zjevně méně závažné než případ žalobce (viz bod 271. odůvodnění rozsudku), přičemž vzal v úvahu, že judikatura byla tvořena v jiném ekonomickém kontextu. Poukázal také na nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2410/23, v němž soud vyjádřil, že byt' se odškodnění řídí starou právní úpravou, výše odškodnění by měla být řádově taková, jako by tomu bylo podle nové právní úpravy. Soud prvního stupně tedy zohlednil výše uvedené a shledal, že je na místě částku násobně zvýšit. U žalobce došlo mimo jiné k xxx po katastrofickém scénáři, tedy k xxx, proto zvýšil vyčíslenou újmu 144 000 Kč na 1 440 000 Kč. V této výši soud prvního stupně zohlednil (v kontextu principu plné náhrady škody) i strádání žalobce, když samotný nárok na duševní útrapy přiznat nemohl, protože odškodnění za duševní útrapy zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, neznal.

9. Pokud jde o nemajetkovou újmu za nezákonné trestní stíhání, soud prvního stupně předně uvedl, že nesouhlasí se započtením částky, kterou žalobce získal od Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve výši 12 500 EUR, na požadovaný nárok. Poukázal na to, že se jednalo o odškodnění jiného nároku a ESLP pak částku v odůvodnění svého rozhodnutí nerozdělil, ačkoli bylo přiznáno za nemajetkovou újmu utrpěnou v souvislosti s porušením práv žalobce na spravedlivý proces a v souvislosti s nepřiměřenou délkou řízení. Odškodněná újma ESLP se vztahovala k tomu, že Vrchní soud v Praze jako soud odvolací nezákonně přikázal projednat věc jinému soudu prvního stupně ve svém obvodu, konkrétně Krajskému soudu v Praze. Odpovědnostní titul k nároku uplatněnému žalobcem v posuzovaném řízení vznikl až 14. 10. 2021, proto ESLP nemohl odškodňovat nezákonné trestní stíhání ani nezákonný výkon trestu, pokud v té době ještě neexistoval odpovědnostní titul. Soud prvního stupně rovněž nesouhlasil se započtením částky 156 000 Kč, kterou žalovaná poskytla žalobci v předsoudním řízení za nepřiměřenou délku řízení. Připomněl, že v tomto řízení se žalobce náhrady nemajetkové újmy za nepřiměřenou délku trestního stíhání nedomáhá. Soud prvního stupně proto vycházel z toho, že na daný nárok žalovaná uhradila žalobci částku 527 250 Kč. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že nezákonným trestním stíháním a nezákonným výkonem trestu bylo zasaženo do práva žalobce na soukromý život. Při stanovení formy či výše zadostiučinění vycházel z povahy trestní věci, z délky trestního řízení a následků způsobených trestním řízením v osobnostní sféře žalobce, přičemž přihlížel i k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. V případě žalobce pak lze uvažovat jen o odškodnění v penězích. Soud prvního stupně vyšel z prokázaných zjištění, že žalobce byl

stíhán pro trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. a), h) trestního zákoníku a byl odsouzen k výjimečnému trestu odnětí svobody na doživotí. Zároveň mu byl zrušen souhrnný trest odnětí svobody na 13 let a 6 měsíců, uložený mu za předcházející trestnou činnost v řízení vedeném u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 5 T 4/2002. Žalobce tedy nebyl osobou bezúhonnou, byl opakovaně trestán za různě závažnou trestnou činnost, včetně té násilné (loupež). Povahu trestné činnosti (trestné činy proti životu) lze podle soudu označit za trestné činy, které se vždy zvláště závažně odrazí na reputaci poškozeného. Trestní stíhání probíhalo extrémně dlouho, od 4. 3. 2002 do 14. 10. 2021, což činí 19 let a 7 měsíců. Pravomocně odsouzen za daný trestný čin byl žalobce od 9. 12. 2009 do 27. 7. 2021. Dne 26. 8. 2016 by žalobce vykonal trest odnětí svobody za předchozí trestnou činnost. Trestní stíhání fakticky neprobíhalo v době, kdy žalobce byl ve výkonu trestu odnětí svobody, avšak zásahy do života žalobce trvaly po celou dobu. Soudu prvního stupně se částka poskytnutá žalovanou nejevila jako dostačující, neboť trestní stíhání a odsouzení mělo pro žalobce poměrně značné následky. Za nejzávažnější zásah do života žalobce soud označil nemožnost vidat se s manželkou a rodinou, vychovávat syna, včetně zásahu do pověsti žalobce, když výjimečnost případu a jeho okolnosti (justiční ping-pong, trest doživotí) poutala pozornost médií. Poukázal na to, že instanční ping-pong se odškodňuje v rámci nároku za nepřiměřenou délku řízení, nicméně újmu s tím spojenou, spočívající v očekávání výsledku, zohlednit lze. Soud prvního stupně se dále zabýval judikaturou, kterou ke srovnání předložil žalobce, přičemž konstatoval, že předložené případy z jiných států nejsou ke srovnání vhodné, a to pro jinou zákonnou úpravu, praxi, judikaturu, ekonomickou realitu a podmínky k životu i ve výkonu trestu. Shrnul tak, že žalobce nenabídl soudu ani přes poučení žádný srovnatelný případ. Takový případ nenabídla ani žalovaná. Ačkoli se jednalo svou povahou o velmi podobné trestné činy, případy byly medializovány, stíhání však trvala nepoměrně kratší dobu, nedocházelo k výkonu trestu a většinou hrozil nižší trest, rovněž se jednalo o starší případy, tedy z jiných ekonomických kontextů. Soud prvního stupně shledal, že vhodným případem ke srovnání, u něhož našel shodu s posuzovanou věcí v nejméně bodech, je případ vedený u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 31 C 47/2020 a u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 70 Co 97/2023 (dále také jen „srovnávaný případ“), v němž bylo přiznáno odškodnění ve výši 1 000 000 Kč. Podle soudu prvního stupně by však částka přiznaná žalobci měla být třikrát vyšší, protože zásahy do života žalobce trvaly třikrát delší dobu. Soud prvního stupně pak zohlednil aspekty snižující výši odškodnění, které ve srovnávaném případě nebyly, a sice, že žalobce je recidivista závažné trestné činnosti, nebyl bezdůvodně zájmovou osobou v trestním řízení, uvádí, že zná skutečné pachatele, svým dlouhodobě závadovým způsobem života i volbou obhajoby přispěl ke svému nezákonnému trestnímu stíhání. Uvedené skutečnosti jsou podle soudu prvního stupně důvodem pro snížení základní částky o 30 %. Poukázal také na to, že trestní stíhání nebylo zahájeno zřejmě bezdůvodně nebo s cílem žalobce poškodit. Současně základní částku navýšil o 10 %, jelikož žalobce nepřispíval k medializaci na rozdíl od srovnávaného případu, především však byl odsouzen k trestu odnětí svobody na doživotí. Ve výsledku tak soud prvního stupně shledal, že za nezákonné trestní stíhání má žalobce nárok na odškodnění ve výši 2 400 000 Kč. Po odečtení částky 527 250 Kč, kterou žalobce obdržel od žalované, pak přisoudil žalobci částku 1 827 750 Kč.

10. Pokud jde o nárok žalobce na úhradu nemajetkové újmy za nezákonný výkon trestu odnětí svobody, soud prvního stupně uvedl, že strany se shodly na počátku období, kterým je den 27. 8. 2016, když trest odnětí svobody za předchozí trestnou činnost žalobce by skončil dne 26. 8. 2016. Žalobce pak požadoval náhradu újmy do 29. 7. 2021 (den, kdy byl zveřejněn plenární nález Ústavního soudu, kterým byl zrušen rozsudek odsuzující žalobce na doživotí), žalovaná však nárok datovala až do dne 5. 8. 2016, kdy byl dán příkaz, aby žalobce nastoupil ke zbytku trestu na základě usnesení Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 4. 3. 2005, sp. zn. PP 107/99. Soud prvního stupně považoval za správné časové vymezení žalobce, proto z něj vycházel. Soud prvního stupně vyšel z judikatury Nejvyššího soudu (rozsudek ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2357/2010) a v ní dovozeného rozmezí částky 500 až 1 500 Kč za den nezákonného omezení osobní svobody,

přičemž tyto hranice nejsou nepřekonatelné. Poukázal na to, že žalovaná vycházela z částky 1 500 Kč za každý z 1 806 dnů. Připomněl, že nezákonným uvězněním a následným zrušením trestu dochází k zásahu do několika základních práv poškozeného (právo na osobní svobodu, právo na lidskou důstojnost, právo na spravedlivý proces a právo na řádné soudní řízení, právo na rodinný život, právo na ochranu zdraví, právo na ochranu majetku). Žalobce byl sice v minulosti trestán a podrobení se systému odnětí svobody pro něj nebyla novota, avšak nebyl trestán za takto závažný trestný čin, přičemž byl zařazen ve velmi přísných věznicích. Soud uvěřil žalobci, že odsouzení k trestu na doživotí byl pro něj zásadní šok, že zažíval pocity nespravedlnosti a bezmoci, zrady právního systému a společnosti. Uvedl, že prožívání osoby odsouzené na doživotí se nutně značně odlišuje od prožívání osoby odsouzené k trestu s určitým koncem, byť i velmi vzdáleným, často s možností zkrácení pomocí institutu trestního práva, a proto by se mělo významně lišit i odškodnění. Ve srovnávaném případě sp. zn. 31 C 47/2020 byly judikaturou stanovené hranice překonány, poškozený v dané věci byl odškodněn částkou 2 000 Kč za den (vazba + 301 dnů výkonu), respektive 2 500 Kč za den při druhém období výkonu trestu (77 dnů) po opětovném odsouzení. Podle soudu prvního stupně vzhledem k mnohonásobně delšímu trvání zásahu do života žalobce, který byl omezen na svobodě a dalších právech od 27. 8. 2016 do 29. 7. 2021, a vzhledem k dalším výjimečným okolnostem, je na místě vycházet z částky 4 000 Kč za den. Soud prvního stupně tak považoval za přiměřené odškodnění částku ve výši 7 188 000 Kč. Po odečtení částky 2 709 000 Kč, kterou plnila žalovaná, přisoudil žalobci 4 479 000 Kč.

11. Soud prvního stupně považoval za odškodnitelný (na rozdíl od žalované) i nárok žalobce na náhradu nemajetkové újmy za výkon trestu v nesprávném režimu, a to z toho důvodu, že se žalobcem bylo zacházeno jako s osobou odsouzenou k trestu odnětí svobody na doživotí, ačkoli s ním tak být zacházeno nemělo. Nárok spočívá v tom, že žalobce byl sice odsouzen k výkonu trestu odnětí svobody v souhrnu 13,5 let za předchozí trestnou činnost, ale neměl trest vykonávat jako odsouzený na doživotí, často v režimu OZSTZ. Kvůli tomu nebyl žalobce ve výstupním oddílu, který je mírnější a připravuje odsouzené na integraci do běžného života, ani nemohl žádat o předčasné propuštění. Soud prvního stupně se zabýval tím, zda se režim výkonu trestu odnětí svobody nějak lišil. Shledal, že OZSTZ neměla od počátku své existence oporu v zákoně, ale pouze v podzákonném předpisu, v § 8 odst. 3 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody. Rozhodnutí o umístění odsouzeného na OZSTZ bylo od počátku v pravomoci ředitele věznice a odsouzení zařazování na toto oddělení neměli zaručené právo být prokazatelně seznámeni s důvody svého umístění, včetně práva podat proti takovému umístění stížnost, o níž by rozhodl jiný orgán než ten, který rozhodl. Novelou zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, účinnou od 1. 1. 2014, došlo v ust. § 72a odst. 3, 4 ke stanovení obecné doby trvání umístění na OZSTZ, a to nejdéle na 90 dnů a v případě odsouzeného, u kterého lze důvodně předpokládat ohrožení bezpečnosti jiných osob, na 180 dnů. Pokud v průběhu nenastanou důvody pro to se domnívat, že by odsouzený ohrozil bezpečnost jiných osob, odsouzený se z oddělení vyřadí. V opačném případě se zde ponechá, nejdéle však na dalších 180 dnů. Tato doba může být opakovaně prodloužena. Žalobce byl umístěn na OZSTZ ve Věznici xxx od 7. 12. 2008 po celou dobu výkonu trestu odnětí svobody v této věznici. Poté byl přemístěn do Věznice xxx, kde byl od 31. 3. 2010 do 9. 1. 2012 umístěn na OZSTZ. Ve Věznici xxx byl od 10. 1. 2012 do 7. 5. 2013 umístěn na ubytovnu xxx, kde bylo zřízeno OZSTZ. Dne 7. 5. 2013 byl eskortován do Věznice xxx, kde byl ihned umístěn na OZSTZ, vyřazen byl 27. 3. 2014, a opět zařazen byl dne 6. 11. 2014 do 6. 3. 2015. Žalobce požadoval odškodnění za nesprávný režim výkonu trestu odnětí svobody za období od 23. 6. 2004 (nabytí právní moci rozhodnutí Vrchního soudu sp. zn. 10 To 80/2004 – odsouzení za trestný čin loupeže spáchaný zvláště nebezpečným recidivistou) do 26. 8. 2016 (kdy by žalobce trest vykonal). Trest odnětí svobody na doživotí byl žalobci uložen rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2008, č. j. 2 T 46/2007-4003, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 12. 2009, č. j. 8 To 97/2009-4175, rozhodnutí nabylo právní moci dne 9. 12. 2009. V rámci uplatněného nároku se žalobce domáhal

rovněž odškodnění za část období, ve kterém byl umíst'ován do OZSTZ v době od 26. 11. 2008 do 31. 12. 2013, když vnímal újmu také v tom, že byl v OZSTZ držen ilegálně. Soud prvního stupně vyšel z prokázaného zjištění, že dne 27. 11. 2008 se ve věznici uskutečnila operativní porada, při níž zaznělo, že budou přijata bezpečnostní opatření ve vztahu k žalobci vzhledem k uloženému trestu a dříve získaným poznatkům k osobě odsouzeného (poutání při předvádění a vyvádění z cely, nebyl poután jen při návštěvách, vycházce a jiných nezbytných úkonech – vyšetření nebo na žádost zaměstnance). Dále vyšel z prokázaného zjištění, že dne 9. 12. 2009 byla přijata nová bezpečnostní opatření v reakci na nabytí právní moci trestu odnětí svobody na doživotí, která pravidla ještě významně zostrila o vybudování mříže, psovoda a poutání nohou. Bylo tak prokázáno, že v důsledku odsouzení na doživotí došlo ke zprísnění režimu oproti době před odsouzením k nezákonnému výkonu trestu odnětí svobody. Soud prvního stupně shledal, že v období před pravomocným uložením trestu odnětí svobody byl žalobce umíst'ován do OZSTZ z jiných důvodů (obava o pronášení zakázaných předmětů, žádost PČR xxx na základě podnětu věznice o zvýšenému množství drog ve věznici, chování žalobce, poznatky k osobě žalobce). Soud prvního stupně konstatoval, že skutečnost, že režim OZSTZ byl původně upraven podzákonnou formou, nezakládá jeho ilegality, nebyl v rozporu se zákonem. Soud prvního stupně přiznal žalobci částku 400 000 Kč (80 x 5 000 Kč) a za období 60 měsíců, které byl v OZSTZ (do 31. 12. 2013), byla poskytnuta částka 600 000 Kč. Tedy za každý ze 60 měsíců v období od 10. 12. 2009 do 31. 12. 2013 přiznal částku 15 000 Kč a za každý z 20 měsíců v období od 1. 1. 2014 do 26. 8. 2016 přiznal částku 5 000 Kč, celkem 1 000 000 Kč.

12. Pokud jde o nárok žalobce na náhradu nemajetkové újmy za nesprávný úřední postup spočívající v omezení na svobodě bez právního důvodu, soud prvního stupně shledal, že k nesprávnému úřednímu postupu došlo v časovém období od 29. 7. 2021 (den vyhlášení nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. 110/20, kterým byl zrušen odsuzující rozsudek za dvojnásobnou vraždu) do 20. 10. 2021 (kdy byl žalobce propuštěn na svobodu), tedy v rozsahu 81 dní. Žalobce nebyl po vyhlášení uvedeného nálezu Ústavního soudu propuštěn na svobodu, ale byl ponechán ve vězení do 5. 8. 2021, kdy mu byl doručen příkaz k výkonu trestu v rozsahu 457 dní na základě usnesení Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 4. 3. 2005, sp. zn. PP 107/99. Žalobce byl propuštěn na svobodu až po zásahu Ústavního soudu, který konstatoval, že další výkon trestu odnětí svobody je nezákonný a porušující žalobcovu ústavně garantovanou osobní svobodu podle čl. 8 odst. 1 Listiny a jeho ústavně garantované základní právo na zbavení osobní svobody toliko zákonným způsobem podle čl. 8 odst. 2 Listiny. Soud prvního stupně poukázal na to, že žalobce subjektivně uvedl, že toto období vnímal méně úkorně, neboť viděl na konec trestu, na rozdíl od předchozího období, kdy byl ve výkonu trestu odnětí svobody. Podle soudu prvního stupně však z objektivního hlediska je zásah do práv žalobce intenzivnější tím, že byl omezen na svobodě, aniž by existoval důvod. Soud prvního stupně odškodnil žalobce za toto období nižší částkou než za nezákonný výkon trestu odnětí svobody, když i žalobce požadoval odškodnění za toto období nižší. Žalobce požadoval částku 5 000 Kč za jeden den, avšak soud prvního stupně považoval za přiměřené odškodnění částku ve výši 243 000 Kč, když vycházel z částky 3 000 Kč na den. Po odečtení částky 152 000 Kč uhrazené žalovanou, přisoudil dalších 91 000 Kč.
13. Pokud se žalobce domáhal za výše uvedené nároky částek vyšších, soud žalobu zamítl pro nepřiměřenost požadované částky. Nárok na odškodnění duševních útrap zamítl zcela, když pro něj neshledal zákonný podklad.
14. Z přisouzených částek soud prvního stupně přiznal žalobci i úrok z prodlení, a to od 1. 10. 2022, kdy se žalovaná dostala do prodlení po uplynutí šestiměsíční lhůty podle § 15 OdpŠk. Žalobci však nepřiznal úrok z prodlení z částky 3 688 250 Kč, kterou žalovaná uhradila dne 30. 9. 2022, tedy ještě v šestiměsíční lhůtě (žalobce nárok u žalované uplatnil dne 1. 4. 2022), když ohledně této částky se v prodlení neocitla a nárok na úrok z prodlení tak nevznikl.

15. O nákladech řízení mezi účastníky rozhodl soud prvního stupně podle § 142 odst. 1 a § 151 odst. 1 o. s. ř., přičemž žalobci uložil povinnost nahradit žalované náklady řízení ve výši 1 152 Kč.
16. O povinnosti obou účastníků uhradit znalečné soudu ve výši 8 691 Kč (žalobce) a 6 293 Kč (žalovaná) rozhodl soud prvního stupně podle § 148 odst. 1 o. s. ř.
17. Proti rozsudku se odvolali oba účastníci řízení.
18. Žalobce odvoláním napadl zamítavý výrok II a související nákladové výroky III a IV. Soudu prvního stupně vytýkal zejména nesprávná skutková zjištění, neúplné hodnocení důkazů a nesprávné právní posouzení věci. Žalobce namítal, že soud prvního stupně neprovedl všechny navržené důkazy, zejména nevěnoval pozornost výpovědi svědka J. S., která podle něj prokazuje rozdílný a excesivní přístup orgánů činných v trestním řízení vůči jeho osobě. Dále vytýkal soudu prvního stupně, že nesprávně hodnotil věrohodnost čestných prohlášení svědků na základě jejich emocionálního projevu. V právní rovině žalobce nesouhlasil s tím, že soud prvního stupně odmítl srovnání s obdobnými případy ze zahraničí (např. kauzy P. H. a T. K.), ačkoliv podle něj jeho případ nemá v českém prostředí obdobu. Závěr soudu prvního stupně, že žalobcovy konkrétní důkazy (byť ve zjednodušené formě novinových článků) nebylo možné provést z důvodu „jejich nízké kvality“ a zároveň nemusely být prováděny, protože jsou irelevantní, nemůže podle žalobce obstát. Podle judikatury Nejvyššího soudu (žalobce odkázal na rozsudek ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011) musí být zcela odůvodnitelné, aby v případě, kdy konkrétní kauzu nelze v podmínkách České republiky srovnat s jinou obdobného ražení, bylo zvažováno, zkoumáno a zohledňováno, jakým způsobem jsou obdobné kauzy řešeny v zahraničí. Žalobce rovněž namítal, že soud prvního stupně nesprávně snížil výši přiznaného odškodnění o 30 % s odkazem na jeho předchozí trestní minulost, což považuje za nespravedlivé. Dále uvedl, že soud prvního stupně měl při stanovení výše náhrady za nemajetkovou újmu vycházet z Metodiky, nikoliv ze staré právní úpravy, a měl přiznat samostatné zadostiučinění za duševní útrapy. V neposlední řadě žalobce brojil proti výrokům o nákladech řízení, které považoval za nespravedlivé vzhledem k tomu, že ve věci uspěl alespoň zčásti, a že se žalovaná na znaleckém dokazování nijak nepodílela. Žalobce navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek v napadeném rozsahu změnil, žalobě vyhověl a přiznal žalobci náhradu nákladů řízení, eventuálně, aby rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
19. Následně žalobce odvolání doplnil o námitky, že soud prvního stupně nedostatečně zohlednil excesivní a diskriminační přístup orgánů veřejné moci k jeho osobě. Po dobu 5 let a 1 měsíce (od 26. listopadu 2008 do 31. prosince 2013) byl umístěn do režimu tzv. oddělení se zesíleným stavebně technickým zabezpečením (OZSTZ), který byl v té době nezákonný, neboť neměl oporu v žádném zákonném ustanovení. V tomto režimu byl žalobce trvale uzamčen v kleci, izolován od ostatních odsouzených, zbaven přístupu k osobním věcem, předváděn výhradně s pouty, opaskem a za doprovodu psovoda, a absolvoval samostatné vycházky. Orgány veřejné moci přitom nikdy řádně neodůvodnily, proč byl žalobce takto dlouhodobě držěn, a opíraly se o nepravdivá, účelová a formalistická tvrzení o jeho údajném rizikovém chování. Soud prvního stupně podle žalobce nedostatečně zohlednil, že takové zacházení naplňuje znaky nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jak vyplývá z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (např. rozsudky ve věci C. proti xxx ze dne 7. 6. 2011, M. proti xxx ze dne 31. 3. 2022, S. a M. proti xxx ze dne 4. 12. 1998). Žalobce rovněž namítal, že nebyly splněny požadavky zákonnosti ve smyslu čl. 8 Úmluvy, neboť opatření nemělo právní základ, nebylo přiměřeně přístupné ani předvídatelné, a nechránilo před svévolí.

20. Žalovaná se odvolala proti výroku I rozsudku. Namítala, že soud prvního stupně neúplně zjistil skutkový stav věci, na základě provedených důkazů dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním a jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Pokud jde o nárok žalobce na ušlý zisk, žalovaná nespороvala, že co do základu je nárok na náhradu ušlého zisku důvodný. Žalobci by za období od 26. 8. 2016 do 20. 10. 2021 náležela náhrada v paušální výši 170 Kč za den, což při celkovém počtu 1 882 dní činí částku 319 940 Kč. Vzhledem k tomu, že žalobce byl v uvedeném období zařazen do práce a za tuto činnost mu byla vyplacena odměna v celkové výši 69 940 Kč, je třeba tuto částku od náhrady ušlého zisku odečíst. Žalobci tak přísluší částka ve výši 250 000 Kč, kterou mu žalovaná poskytla již v rámci mimosoudního vyrovnání (rozdíl mezi částkou 319 940 Kč a 69 940 Kč). Úvahu soudu nepovažovala žalovaná za dostatečně odůvodněnou, když nemá oporu ani v aktuální judikatuře týkající se náhrady ušlého zisku. Žalovaná poukázala například na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 1509/2022, který navazuje na nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 4293/18. Byť si je žalovaná vědoma, že skutkové okolnosti případu žalobce nejsou totožné s případy, o nichž uvedené judikáty pojednávají, zastává názor, že obecné závěry těchto rozhodnutí lze vztáhnout i na škodu spočívající v ušlém zisku, která je v příčinné souvislosti s nezákonným trestním stíháním. Pokud jde o nárok žalobce na odškodnění újmy na zdraví, má žalovaná závažné pochybnosti ohledně skutečností zjištěných ze znaleckého posudku č. 136/2024 ze dne 9. 11. 2024, který vypracoval MUDr. Vlastimil Tichý. Zjištění uvedená ve znaleckém posudku jsou v přímém rozporu s řadou skutkových zjištění, která byla učiněna soudem na základě provedeního dokazování. Poukázala na to, že znalec postavil závěry posudku na výlučně jednostranných a nekorigovaných tvrzeních žalobce. Namítla, že v obdobných případech je běžné, že poškozený bývá vyšetřen nejen psychiatrem, ale i psychologem, a že posudek MUDr. Tichého žádný psychologický rozbor neobsahuje. Žalovaná opakovaně navrhovala, aby soud ve věci ustanovil revizního znalce, když na základě expertního lékařského stanoviska doc. MUDr. E. H., které nechala žalovaná vypracovat, je zásadním způsobem zpochybněna jak metodika, tak závěry znaleckého posudku MUDr. Tichého. Soud závěry stanoviska při svém hodnocení důkazů nezohlednil s odůvodněním, že doc. MUDr. H. není soudním znalcem v oboru psychiatrie. Žalovaná však předložila stanovisko k hodnocení odborné správnosti soudem pořízených znaleckých posudků. Pokud jde o nárok žalobce na nemajetkovou újmu za nezákonné trestní stíhání, žalovaná nezpochybňuje základ žalobcova nároku, avšak vytýkala soudu, že nesprávně posoudil otázku započtení částek, které žalobci již poskytla ve výši 328 750 Kč a 156 000 Kč. Tyto částky soud nezohlednil. Žalobce v předsoudní fázi uplatnil dva samostatné nároky, a to na náhradu nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání a náhradu újmy z nesprávného úředního postupu nepřiměřené délky řízení. V žalobě ale uplatnil už jen jeden nárok s tím, že má být přihlíženo k celkové délce řízení jako k okolnosti působící újmu z nezákonného stíhání intenzivnější. Soud měl posoudit, jakým způsobem byl nárok uplatněn v předsoudní fázi, jaké plnění žalovaná poskytla a vyhodnotit, zda je toto plnění započitatelné i vůči nově formulovanému nároku v žalobě. Soud prvního stupně přisoudil kritériu délky trestního řízení zásadní význam, když na jeho základě trojnásobně navýšil částku odškodnění oproti srovnávacímu případu, aniž by se zabýval určením celkové délky řízení. Takový postup považuje žalovaná za nepřijatelný, když soud nezohlednil konkrétní okolnosti případu. Přiznané zadostiučinění je tak v evidentním nepoměru ke srovnávaným případům, tak obecné rozhodovací praxi týkající se zohledňování délky řízení. Pokud jde o nárok na nemajetkovou újmu za nezákonný výkon trestu, žalovaná opět nezpochybňuje samotný základ nároku, ale nesouhlasí se stanovením denní sazby za každý den nezákonného věznění žalobce. Soud při navýšení základní částky vzal do úvahy okolnosti, které byly zohledněny i v jiných nárocích žalobce, a tak je poskytováno dodatečné odškodnění za újmu, která mu již byla kompenzována. Judikatorní rozpětí mezi 500 – 1 500 Kč za den nezákonného věznění je orientační a v odůvodněných případech může být částka překročena. Takové výjimečné okolnosti v odůvodnění rozsudku absentují. Pokud jde o nárok na nemajetkovou újmu za výkon trestu v nesprávném režimu, pak žalovaná pochybuje o tom, zda se jedná o samostatný nárok. Z provedeního dokazování vyplývá, že důvodem žalobcova zařazení do oddělení se zvýšeným

stavebnětechnickým zabezpečením bylo především jeho nebezpečné chování, opakované vyhrožování, kázeňské přestupky a další podezření související s jeho agresivními sklony. Žalobce si ve výkonu trestu dlouhodobě budoval pověst bezohledného násilníka, fyzicky velmi zdatného jedince xxx xxx xxx xxx. Existovaly přitom reálné obavy, že by v případě pokusu o útěk neváhal použít násilí vůči příslušníkům Vězeňské služby České republiky. S jakoukoliv jinou osobou s obdobným profilem by bylo zacházeno stejným způsobem, bez ohledu na to, zda byla odsouzena k trestu doživotního vězení a bez ohledu na její totožnost. Pokud v průběhu výkonu trestu došlo k jakémukoli, byť domnělému zásahu do práv žalobce, reagoval na něj žalobce podáním stížnosti či žalobou. Pokud došlo k jakémukoliv dílčímu porušení práv žalobce přede dnem 26. 8. 2016, měla být taková porušení řešena řádnou právní cestou bezprostředně po jejich vzniku. V opačném případě jsou s ohledem na časový odstup pro účely tohoto řízení irelevantní, neboť by šlo o nároky promlčené. Pokud jde o nárok žalobce na nemajetkovou újmu za nesprávný úřední postup spočívající v omezení na osobní svobodě bez právního důvodu, žalovaná nepochybně základ nároku, ale nesouhlasí s výší denní sazby stanovené za každý den omezení osobní svobody žalobce. Odůvodnění rozsudku je velmi stručné, neboť se zaměřuje převážně na vymezení období, kdy byl žalobce vězněn bez právního důvodu. Žalovaná nesouhlasí se soudem, že počátkem rozhodného období pro odškodnění je den vyhlášení nálezu Ústavního soudu. Podle žalované je to den, kdy byl nález doručen Vrchnímu soudu v Praze a ten měl následně činit další procesní úkony. Žalovaná navrhl, aby odvolací soud změnil napadený rozsudek a žalobu zamítl, a rozhodl o nákladech řízení.

21. Rovněž žalovaná své odvolání doplnila, a to o námitky k otázce újmy na zdraví žalobce. Namítala, že znalecký posudek č. 136/2024 ze dne 9. 11. 2024 vypracovaný MUDr. Tichým nebyl vypracován lege artis, je zatížen zásadními metodickými vadami a jeho závěry jsou nepodložené. Soud prvního stupně podle žalované neprovedl kritické hodnocení expertního lékařského posudku doc. MUDr. E. H. CSc. MBA, který zpochybňuje závěry MUDr. Tichého, a zamítl návrh na vypracování revizního znaleckého posudku. Žalovaná dále předložila odborné lékařské vyjádření MUDr. M. H., který rovněž konstatuje závažné nedostatky posudku MUDr. Tichého – zejména nekritické přejímání tvrzení žalobce bez objektivizace, ignorování starší psychiatrické dokumentace, nesprávné určení příčinné souvislosti mezi duševními potížemi a trestním stíháním, arbitrární stanovení data ustálení zdravotního stavu na den 8. 4. 2024, diagnostické rozpory a nadhodnocení újmy na zdraví. Oba znalci, doc. MUDr. H. i MUDr. M. H., se shodují, že posudek MUDr. Tichého je odborně nesprávný, metodicky chybný, nepodložený a vede k neopodstatněně vysokému odškodnění.
22. Žalobce se vyjádřil k odvolání žalované tak, že s argumentací žalované nesouhlasí, když po právní i faktické stránce ji považoval za nesprávnou. Poukázal například na to, že soud prvního stupně důkladně vyslechl znalce MUDr. Vlastimila Tichého, přičemž se jej výslovně dotazoval na věrohodnost žalobce v rámci realizovaného znaleckého vyšetření. S ohledem na vysvětlení znalce není absence psychologického rozboru k identifikaci případného zkreslení či agravace na překážku. Nesouhlasí s názorem žalované, že výše přiznaného zadostiučinění za nezákonné trestní stíhání musí být snížena, když případ žalobce je v podmínkách České republiky naprosto výjimečný. K námitce chybného posouzení započtení uvedl, že žalovaná účelově opomíjí skutečnost, že zadostiučinění, které bylo přiznáno na základě zásahu ESLP, bylo přiznáno v době, kdy byl stále pravomocně odsouzen k doživotnímu trestu. Odmítá, že by v jeho případě neexistovaly takové okolnosti, které by neodůvodňovaly nutnost překročení horní hranice intervalu výše odškodnění stanoveného Nejvyšším soudem při stanovení odškodnění za nezákonný výkon trestu odnětí svobody. Dále uvedl, že primárním důvodem jeho umístění v OZSTZ byl nejprve hrozící a následně udělený doživotní trest odnětí svobody. Obavy, že by se pokusil o útěk, neměly základ v reálném chování žalobce a byly proti němu vytvářeny účelově. Za ryzí formalismu žalobce považuje námitku žalované, že nalézací soud porovnával sazbu za den nezákonného omezení osobní svobody se sazbou za nezákonný výkon trestu, a ne s judikaturou vymezeným rozpětím.

23. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaných odvolání napadený rozsudek soudu prvního stupně i řízení, které jeho vydání předcházelo, postupem podle § 212 a § 212a odst. 1, 5 o. s. ř., a shledal, že odvolání žalobce není opodstatněné a odvolání žalované je částečně důvodné.
24. Po částečném zpětvzetí žaloby (co do výše požadované náhrady a nároku na náhradu nákladů za právní zastoupení) zůstalo předmětem řízení sedm dílčích nároků – na náhradu majetkové újmy v podobě ušlého zisku, nemajetkové újmy za ztížení společenského uplatnění, nemajetkové újmy za duševní útrapy, nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání, nemajetkové újmy za nezákonný výkon trestu odnětí svobody, nemajetkové újmy za výkon trestu v nesprávném režim a nemajetkové újmy za nesprávný úřední postup (nezákonné držení ve věznicí). Takto vymezený předmět řízení předznamenal rozsah potřebného dokazování, takže soud prvního stupně provedl ve věci velmi obsáhlé dokazování listinami, opakovaným výslechem žalobce, výslechem svědků, znaleckým posudkem i výslechem znalce, který ve věci posudek podal, a místním šetřením ve věznicích. Provedené důkazy soud prvního stupně hodnotil podle zásady volného hodnocení důkazů (§ 132 o. s. ř.), tedy podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti, přihlížel i k tomu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci. Odvolací soud proto shledal, že skutkový stav věci byl soudem prvního stupně zjištěn úplně a správně, a je způsobilým podkladem i pro rozhodnutí odvolacího soudu.
25. Odvolací soud nesouhlasí s námitkou žalobce, že soud prvního stupně nesprávně hodnotil věrohodnost čestných prohlášení manželky žalobce a jeho syna. Pokud soud prvního stupně učinil závěr o snížené věrohodnosti čestných prohlášení na základě svědeckých výpovědí manželky a syna, kdy soud hodnotí nejen obsah výpovědi, ale i verbální a neverbální projev svědka, a soud prvního stupně vnímal výpovědi manželky a syna jako upřímné, pak nelze mít proti takovému hodnocení žádné výhrady.
26. Žalobci je však třeba přisvědčit, že soud prvního stupně při svém rozhodování pominul výpověď J. S., který byl jako svědek vyslechnut při jednání dne 5. 3. 2024. Odvolací soud ale neshledal, že by toto pochybení představovalo takovou vadu řízení, která by měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. J. S. poskytl rovněž čestné prohlášení, z něhož soud vycházel, zejména však k otázce odlišného zacházení se žalobcem (k níž byl svědek S. navržen) se vyjadřovali i další svědci (Ž., V., T., I.), přičemž tvrzení žalobce o odlišném režimu měl soud prvního stupně za prokázané (viz bod 203. odůvodnění napadeného rozsudku).
27. Na zjištěný skutkový stav věci soud prvního stupně správně aplikoval příslušná ustanovení zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), v platném znění, příslušná ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, účinného od 1. 1. 2014, zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013, a vyhlášky č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění.
28. Nepochybně správný je výchozí právní závěr soudu prvního stupně o odpovědnosti žalované podle § 8 odst. 1 OdpŠk za újmu způsobenou žalobci nezákonným usnesením o zahájení trestního stíhání ze dne 4. 3. 2002, neboť trestní stíhání žalobce skončilo zproštěním obžaloby podle § 226 písm. c) tr. řádu. Správný je rovněž právní závěr soudu prvního stupně, že žalobci vznikla újma v příčinné souvislosti s nezákonným trestním stíháním, kterou je povinna odškodnit žalovaná.
29. Z důvodu přehlednosti odvolací soud řadí jednotlivé dílčí nároky žalobce v takovém pořadí, jaké zvolil soud prvního stupně v odůvodnění napadeného rozsudku.

30. Ušlý zisk

31. Pokud jde o nárok žalobce na ušlý zisk, žalovaná odvoláním nebrojila proti základu nároku, ostatně také žalobci mimosoudně uhradila částku 250 000 Kč. Odvolací soud se proto zabýval toliko námitkou žalované týkající se výše náhrady, kterou žalobci přiznal soud prvního stupně. Při posouzení výše nároku soud prvního stupně vycházel z ust. § 30 OdpŠk, podle něhož náhrada ušlého zisku se poskytuje v prokázané výši; není-li to možné, pak za každý započatý den výkonu vazby, trestu odnětí svobody, ochranné výchovy, zabezpečovací detence nebo ochranného léčení náleží poškozenému náhrada ušlého zisku ve výši 170 Kč. I podle odvolacího soudu je namístě vycházet ze stanoveného denního paušálu, jelikož žalobce byl v období od 1. 9. 2016 do 20. 10. 2021 ve výkonu trestu odnětí svobody a logicky tak nemohl prokázat výši ušlého zisku, přičemž je ale zřejmé, že pokud by nebyl ve výkonu trestu odnětí svobody na doživotí, podnikal by, stejně jako tak činil před omezením svobody i po svém propuštění (viz účastnická výpověď žalobce – bod 23. odůvodnění napadeného rozsudku). Odvolací soud ale nesouhlasí s postupem soudu prvního stupně, který od zjištěného počtu dnů v období od 1. 9. 2016 do 20. 10. 2021 odečetl dny, kdy byl žalobce zařazen k výkonu práce. Nadto odečetl 349 dní, ačkoli podle skutkových zjištění soudu prvního stupně, v období od 1. 9. 2016 do 20. 10. 2021 byl žalobce pracovníčně zařazen po dobu 333 dní (viz bod 184. odůvodnění napadeného rozsudku). Soud prvního stupně totiž počítal i s 16 dny, které žalobce odpracoval v srpnu 2016 (z celkem 23 pracovních dnů v tomto měsíci). Úvaha soudu prvního stupně o tom, že ve vymezeném období lze uvažovat jen s 1527denními paušály, ani adekvátně neodráží požadavek žalobce na úhradu ušlého zisku za 1 876 dnů. Obecně platí zásada, že poškozenému se hradí pouze ta škoda, která mu vznikla. Při výpočtu ušlého zisku se postupuje tak, že od výše potencionálně dosaženého zisku se odečítají příjmy, které poškozený skutečně získal během období, kdy měl být zisk omezen. To platí i ve vztahu k odměně za práci ve výkonu trestu, která byla vyplacena. Žalovaná proto postupovala správně, pokud od celkové zjištěné výše ušlého zisku odečetla odměnu za práci, kterou žalobce získal. Období od 1. 9. 2016 do 20. 10. 2021 zahrnuje 1 876 dnů, po vynásobení částkou 170 Kč je zřejmé, že ušlý zisk by činil 318 920 Kč. Protože v řízení bylo prokázáno, že v uvedeném období žalobce obdržel za výkon práce 69 735 Kč (viz body 165 a 166 odůvodnění napadeného rozsudku), byl jeho nárok zcela uspokojen, pokud mu žalovaná uhradila částku 250 000 Kč a částka přiznaná soudem prvního stupně ve výši 9 590 Kč žalobci nenáleží.

32. Nemajetková újma za ztížení společenského uplatnění

33. Odvolací soud neshledal důvodnou námitku žalobce, že soud prvního stupně měl postupovat podle nové právní úpravy, tedy podle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, účinného od 1. 1. 2014 a podle Metodiky Nejvyššího soudu. Tento názor žalobce prosazoval již v řízení před soudem prvního stupně, přičemž soud prvního stupně s odkazem na relevantní judikaturu Nejvyššího soudu (rozsudky ze dne 31. 10. 2017, sp. zn. 25 Cdo 1965/2016, ze dne 29. 8. 2019, sp. zn. 25 Cdo 2308/2018, ze dne 13. 6. 2018, sp. zn. 25 Cdo 4162/2017, ze dne 30. 11. 2022, sp. zn. 30 Cdo 2224/2022) v odůvodnění napadeného rozsudku náležitě vysvětlil, že za situace, kdy újma začala vznikat žalobci přede dne 31. 12. 2013, je třeba aplikovat starý občanský zákoník, tedy zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník a vyhlášku č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, tj. předpisy účinné do 31. 12. 2013. Odvolací soud nespatřuje žádné důvody proto, aby se od uvedené zákonné úpravy a judikatury odklonil, když i předchozí právní úprava umožňovala a umožňuje, aby se poškozenému dostalo adekvátního odškodnění, a to prostřednictvím ust. § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb.

34. Jako nedůvodné odvolací soud shledal rovněž výhrady žalované vůči znaleckému posudku MUDr. Vlastimila Tichého. Z obsahu předloženého spisu je zřejmé, že k jeho ustanovení žalovaná

nevznesla žádné námitky, ani nenavrhovala, aby byl ustanoven rovněž znalec z oboru psychologie, popřípadě, aby ustanovenému znalci MUDr. Vlastimilu Tichému bylo umožněno vzít si konzultanta z oboru psychologie. K námitkám žalované, které se opakují i v jejím odvolání, se znalec vyjádřil v rámci svého výsledku (při jednání dne 5. 12. 2024), přičemž své postupy a závěry řádně vysvětlil a obhájil. Metodiku ani závěry znaleckého posudku MUDr. Vlastimila Tichého nemůže zpochybnit expertní lékařský posudek znalce doc. MUDr. E. H., CSc., MBA, ze dne 26. 11. 2024, který je soudním znalcem v oboru zdravotnictví, odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví či pracovní úrazy a nemoci z povolání, kdy i v úvodu znalec přiznává, že nemá kvalifikaci v oboru psychiatrie, a tak nemůže přezkoumávat psychiatrické závěry. Zpochybnit je nemůže ani odborné vyjádření MUDr. M. H., který je znalcem v oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a stanovení nemateriální újmy na zdraví. V podstatě podle zadání žalované bylo jeho úkolem najít nedostatky ve znaleckém posudku MUDr. Vlastimila Tichého. Odvolací soud poukazuje na skutečnost, že ani jeden ze znalců oslovených žalovanou žalobce nevyšetřoval, na rozdíl od MUDr. Vlastimila Tichého. Znalec MUDr. Vlastimil Tichý přesvědčivě vysvětlil, proč považoval žalobce za věrohodného (vycházel nejen z toho, co žalobce říkal, ale i z toho, jak se choval, přičemž vyšetřoval žalobce dvakrát po třech hodinách). V řízení tak lze vycházet z jeho závěru o výši bodového ohodnocení ztížení společenského uplatnění žalobce podle vyhlášky č. 441/2001 Sb. Odvolací soud připomíná, že znalecký posudek je jen jedním z důkazů, a jako takový podléhá hodnocení soudem podle § 132 o. s. ř. Navýšení základní částky podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. je toliko na úvaze soudu po zvážení v řízení zjištěných skutečností týkajících se uplatnění žalobce v životě. Odvolací soud proto považoval za nadbytečné doplňovat dokazování odborným vyjádřením MUDr. M. H. či zadáním revizního znaleckého posudku, jak navrhovala žalovaná, a tyto návrhy žalované zamítl.

35. Podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb., ve zvlášť výjimečných případech hodných mimořádného zřetele může soud výši odškodnění stanovenou podle této vyhlášky přiměřeně zvýšit.
36. Vzhledem k tomu, že ust. § 7 odst. 3 vyhlášky je normou s relativně neurčitou hypotézou, umožňující posoudit s ohledem na okolnosti každého jednotlivého případu, jaké zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění je v konkrétním případě "přiměřené", opírá se hodnocení závažnosti trvalých zdravotních následků především o srovnání aktivit a způsobu života poškozeného před poškozením zdraví a po ustálení zdravotního stavu po jeho poškození (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2006, sp. zn. 25 Cdo 759/2005).
37. Znalec MUDr. Vlastimil Tichý ohodnotil ztížení společenského uplatnění 1200 body, což při hodnotě 120 Kč za 1 bod (§ 7 odst. 2 vyhlášky) představuje částku 144 000 Kč. Odvolací soud nepovažuje navýšení této částky soudem prvního stupně na částku 1 440 000 Kč, tj. desetinásobek základní částky, za odpovídající zjištěným konkrétním okolnostem dané věci, a je toho názoru, že i s přihlédnutím k časovému odstupu od konce účinnosti vyhlášky č. 440/2001 Sb. není mezi přisouzenou částkou a způsobenou újmou vztah přiměřenosti. Soud prvního stupně akcentoval, že případ žalobce je výjimečný věcně (jedinečné okolnosti vzniku odpovědnostního titulu) a časově (k počátku újmy došlo nejpozději v roce 2009 odsouzením k trestu odnětí svobody na doživotí), a k okamžiku rozhodování soudu platí nová úprava již 11 let. Již se ale nezaměřil na srovnání toho, jaký dopad na život žalobce mají jeho psychické obtíže trvalého rázu oproti době před nezákonným trestním stíháním, ačkoli skutkový podklad pro takové srovnání měl dostatečný. Rovněž nesprávně při úvaze o násobku základní částky zohlednil dlouhodobé strádání žalobce, ačkoli nárok na odškodnění duševních útrap je zcela odlišným nárokem než nárok na odškodnění ztížení společenského uplatnění.
38. V řízení bylo znaleckým posudkem znalce MUDr. Vlastimila Tichého prokázáno, že u žalobce se v přímé souvislosti s nezákonným trestním stíháním - odsouzením k trestu odnětí svobody na

doživotí, negativnímu vlivu izolace během věznění, zacházení ze strany orgánů soudních a vězeňské služby, a medializace případu, rozvinula xxx xxx, která přerostla do diagnózy přetrvávající xxx xxx po katastrofické zkušenosti. Před obviněním z trestného činu vraždy žalobce neměl předpoklady pro vznik psychických obtíží, předchozí tresty odnětí svobody neměly na současný psychický stav žalobce vliv. Žalobce vyžaduje psychiatrickou péči, a to i do budoucna. Podle znalce prožívá žalobce subjektivně nepříjemné prožitky deprese, dysforie s rezonancí, napětí, myšlení je silně nepříjemně syceno a centrováno na inkriminované odsouzení a konsekvence během výkonu trestu odnětí svobody a následků tohoto pro jeho život, jsou zde poruchy spánku s nepříjemnými sny, flashbaky, emoční nestabilita, snížená frustrační tolerance, zvýšená afektivní dráždivost, poruchy pozornosti a paměti, snížená psychická výkonnost, zhoršení stavu při vystavení expozici traumatické prostředí s vyhybavým chováním s ambivalencí (snaha ukázat soudu v jakém prostředí se nacházel a zároveň velká obava z tohoto prostředí), obava z malých prostor, zvýšená nedůvěra vůči lidem se sociálním stažením, zvýšený strach z porušení jakýchkoli zákonů a pravidel se zvýšeným důrazem na jejich dodržování, zvýšená obava z případného dalšího razantního zásahu policie u něj bez reálného podkladu, ostrakizace ze strany společnosti na základě činnosti médií, sexuální dysfunkce, pocity beznaděje po doživotním odsouzení, negativní vliv izolace během věznění a zacházení ze strany orgánů soudních a vězeňské služby během a po odsouzení z inkriminovaného trestného činu, částečné narušení rodinných vztahů. Žalobce ve své účastnické výpovědi popsal, že k psychiatrovi dochází každé dva, tři měsíce, užívá léky, rovněž léky na spaní a na uklidnění, špatně spí a v noci se budí, trpí třesem. Kvůli neklidnému spaní spí s manželkou odděleně. Má problémy při xxx a při běžném navazování kontaktů, lidem nevěří.

39. I přes popsané prokázané obtíže, které nepochybně zasahují do rodinného, pracovního i společenského života žalobce, odráží se v jeho chování, a určitým způsobem ho limitují v jeho možnostech a jednání, však bylo v řízení rovněž prokázáno, že žalobce se po propuštění na svobodu zapojil do života, složil maturitní zkoušku na stavební průmyslové škole (před nástupem do vězení měl pouze výuční list), úspěšně podniká ve stavebnictví, s manželkou byl na dovolené (častější dovolené brání jeho pracovní vytíženost) a jezdí na motocyklu, což pro něj představuje relaxační činnost. V řízení nebylo tvrzeno (ani prokazováno), že by se žalobce před nezákonným trestním stíháním angažoval ve veřejném životě (kulturním, politickém) či výkonnostně v oblasti sportu, a v důsledku své diagnózy byl v těchto aktivitách omezen, či z nich zcela vyloučen. I přes xxx xxx se tedy žalobce může v životě určitým způsobem seberealizovat, a proto nelze dojít k závěru, že by došlo k výraznému snížení kvality života žalobce.
40. Soudu prvního stupně lze přisvědčit, že základní částka 144 000 Kč není dostatečná k odškodnění trvalých následků na psychickém zdraví žalobce a je na místě tuto základní částku navýšit podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. Žalobce neoznačil žádné obdobné případy ztížení společenského uplatnění. Soud prvního stupně poukázal na řadu příkladů mimořádného navýšení základní částky ze strany soudů (viz bod 271. odůvodnění napadeného rozsudku), ne zcela dostatečným způsobem ale reflektoval v ní přijaté závěry, zejména, že výraznější zvýšení (například právě na desetinásobek) je vyhrazeno případům, kdy poškození ani při vynaložení veškerého úsilí nejsou schopni běžných životních úkonů. Tělesná integrita žalobce i jeho smysly zůstaly neporušeny, žalobce zcela zjevně není vyřazen ze života, diagnostikovaná přetrvávající xxx xxx po katastrofické zkušenosti mu nebrání v zapojení do podnikání, studiu a jím zvolené relaxaci. Odvolací soud dospěl k závěru, že přiměřené odškodnění ztížení společenského uplatnění žalobce představuje navýšení základní částky na pětinasobek, tedy na částku 720 000 Kč. O tom, že přisouzená částka není nijak nízká, vypovídá i její porovnání s průměrnou hrubou měsíční nominální mzdou na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství (vyhlášené čtvrtletně a ročně Českým statistickým úřadem) za kalendářní rok 2023, která činila 43 341 Kč. Jedná se o statistický údaj podle Metodiky, z něhož vycházel při stanovení výše náhrady znalec MUDr. Vlastimil Tichý. Přisouzená částka představuje cca 16,6násobek tohoto statistického údaje.

41. Nemajetková újma za duševní útrapy

42. Žalobce požadoval samostatně odškodnit i duševní útrapy. Soud prvního stupně tento nárok zamítl pro absenci zákonného podkladu, když zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, účinný do 31. 12. 2013, neznal újmu za duševní útrapy. Žalobce v řízení tvrdil, že způsobenými duševními útrapami rozumí psychickou bolest ve smyslu duševní nepohody, která mu byla způsobena v průběhu nezákonného trestního stíhání, výkonu trestu v nesprávném režimu a za nezákonný výkon trestu a za jeho zadržování ve věznici bez právního důvodu, a to enormním stresem, obavou o svoji budoucnost i osud nejbližších, trvalou nejistotou v krátkodobém horizontu a naopak absolutní konečností a nezměnitelností doživotního trestu, způsobem zacházení ze strany orgánů veřejné moci, omezením možnosti rodinného života a sociálního styku, nízkou pestrostí sociálních kontaktů, pracovních aktivit i možností trávení volného času, sociální izolací, sklíčeností až depresí, rezignací, ostrakizací ze strany Vězeňské služby i spoluvězňů, stejně jako nedostatkem soukromí a ofenzivního chování ze strany Vězeňské služby. Žalobce dále tvrdil, že uvedené skutečnosti způsobily porušení jeho normálních duševních funkcí a omezují ho v jeho sociální sféře a zasahují do jeho obvyklého způsobu života či jej jinak omezují, a proto se domáhá rovněž ztížení společenského uplatnění. Konečně uvedl, že zásah do ztížení společenského uplatnění a způsobené duševní útrapy ve vztahu k jeho osobě lze označit za spojené nádoby (viz podání žalobce ze dne 26. 1. 2024 na č. l. 387 a násl.).
43. Z uvedeného vyplývá, že žalobce nevnímá rozdíl mezi nároky na odškodnění za ztížení společenského uplatnění a za duševní útrapy, ačkoli se jedná o nároky rozdílné. V důsledku nezákonného trestního stíhání (soudního procesu, odsouzení k trestu odnětí svobody na doživotí a výkonu tohoto trestu) se u žalobce rozvinula xxx xxx, která přerostla do přetrvávající xxx xxx po katastrofické zkušenosti, přičemž za ztížení společenského uplatnění se žalobce odškodnění domáhal a také odškodněn byl (viz shora body 32. a násl. tohoto rozsudku). Duševní útrapy lze definovat jako nepříznivý následek zásahu do přirozených práv, přičemž „vnímání účinků zásahu přesáhne běžnou úroveň diskomfortu a projeví se v silnější intenzitě pocíťovaných nesnází již jako bolestně prožívaná záležitost“ (srov. Vojtek, P. a Púry, F. Aktuální otázky náhrady nemajetkové újmy. *Soudní rozhledy*. 2017, č. 11–12, str. 346 an.). Psychickou bolest lze odškodnit bolestným, avšak žalobce bolestně nepožadoval. Z tvrzení žalobce pak lze dovodit, že v případě duševních útrap se nejedná o nárok se samostatným skutkovým základem a duševní útrapy je třeba odškodnit v režimu náhrady nemajetkové újmy podle § 31a odst. 2 OdpŠk, neboť zvyšují závažnost (intenzitu) újmy. Odvolací soud tedy přihlédl k duševním útrapám žalobce při stanovení zadostiučnění za nezákonné trestní stíhání (viz níže).

44. Nemajetková újma za nezákonné trestní stíhání

45. Žalovaná nespороvala základ nároku žalobce na nemajetkovou újmu za nezákonné trestní stíhání, proto se odvolací soud zabýval toliko přezkumem výše přiznaného zadostiučnění. Odvolací soud je shodného názoru jako soud prvního stupně, že na nárok nelze započítávat částky, které žalobce obdržel jednak na základě rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ze dne 25. 6. 2020, Tempel proti České republice, stížnost č. 44151/12, ve výši 328 750 Kč, jednak od žalované po uplatnění nároku na náhradu škody podle § 14 OdpŠk ve výši 156 000 Kč. Uvedené částky byly určeny k odškodnění jiných nároků žalobce než nároku na náhradu nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání. Konkrétně ESLP odškodnil jednou částkou (12 500 EUR) dva nároky žalobce, nemajetkovou újmu za porušení práva žalobce na spravedlivý proces (ve vztahu k nazírání Vrchního soudu v Praze na věrohodnost svědka L. V. a z toho vyplývající navazující procesní postup) a nemajetkovou újmu za porušení práva žalobce na přiměřenou délku řízení. Soud prvního stupně správně zdůraznil, že v době vydání rozsudku ESLP ještě neexistoval odpovědnostní titul v podobě nezákonného rozhodnutí, neboť teprve dne 14. 10. 2021 Vrchní soud v Praze vydal usnesení sp.

zn. 8 To 71/2021, kterým odmítl odvolání státní zástupkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 3. 2007, č. j. 4 T 2/2003-3446, jímž byl žalobce zproštěn obžaloby. Částku 156 000 Kč pak žalovaná přiznala žalobci jako odškodnění nemajetkové újmy za nesprávný úřední postup spočívající v nepřiměřené délce řízení, jak je patrné z jejího stanoviska ze dne 17. 8. 2022, kdy vycházela z délky řízení 10 let a 9,5 měsíce (řízení před vnitrostátními soudy).

46. V rozsudku ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 122/2012, Nejvyšší soud konstatoval, že zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, se poskytuje podle § 31a odst. 2 OdpŠk, jenž je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem a tak přenechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Soudy při stanovení formy či výše zadostiučinění vychází především z povahy trestní věci, z délky trestního stíhání, a především z dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti.
47. Při stanovení formy a výše zadostiučinění za nezákonné trestní stíhání žalobce soud prvního stupně hodnotil jednotlivá kritéria stanovená judikaturou Nejvyššího soudu, přičemž zvolil pro případ žalobce jedinou možnou formu odškodnění. Vzhledem ke zjištěným skutečnostem případu jediné peněžité zadostiučinění může vyvážit újmu nastalou v osobnostní sféře žalobce.
48. Pokud jde o povahu trestní věci, soud prvního stupně vzal v úvahu, že žalobce byl trestně stíhán pro spáchání trestného činu dvojnásobné vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. a), h) tr. zák., za který byl odsouzen k trestu odnětí svobody na doživotí. Lze doplnit, že se jednalo o zvláště závažný trestný čin. Soud prvního stupně vzal dále v úvahu, že žalobce nebyl bezúhonnou osobou, opakovaně byl trestán za různě závažnou trestnou činnost včetně té násilné (loupeže), přičemž za předcházející trestnou činnost byl odsouzen Krajským soudem v Plzni pod sp. zn. 5 T 4/2002 k souhrnnému trestu odnětí svobody na 13 let a 6 měsíců. Tento trest byl zrušen poté, co byl žalobce odsouzen k trestu odnětí svobody na doživotí. Lze doplnit, že žalobci byly za předchozí trestnou činnost ukládány tresty odnětí svobody nepodmíněně (v roce 1992 za krádež, v roce 1994 za útok na veřejného činitele, v roce 1996 za dva skutky loupeže a nedovolené ozbrojování, v roce 2004 a 2005 za loupeže, kdy byl vždy uznán vinným jako zvláště nebezpečný recidivista), naposledy byl žalobce zařazen k výkonu trestu do věznice se zvýšenou ostrahou. Život žalobce před zahájením nezákonného trestního stíhání nebyl řádný a žalobce se netěšil dobré pověsti.
49. Nezákonné trestní stíhání trvalo od 4. 3. 2002, kdy bylo žalobci sděleno obvinění ze spáchání trestného činu dvojnásobné vraždy, do 14. 10. 2021, kdy nabyl právní moci zprošťující rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 8 To 71/2021, tedy po dobu 19 let a 7 měsíců. V uvedené době je zahrnuta doba trestního řízení do pravomocného odsouzení (4. 3. 2002 – 9. 12. 2009) a doba, kdy byl žalobce za uvedený trestný čin pravomocně odsouzen (9. 12. 2009 – 27. 7. 2021). Trestní stíhání žalobce nebylo zahájeno zjevně bezdůvodně nebo s cílem žalobce poškodit. Sám žalobce přispěl k jeho průběhu svým dlouhodobě závadovým způsobem života i zvoleným způsobem obhajoby. Před pravomocným odsouzením byl ale čtyřikrát obžaloby zproštěn.
50. Pokud jde o následky způsobené nezákonným trestním stíháním v osobnostní sféře žalobce, v řízení bylo prokázáno, že nezákonné trestní stíhání mělo negativní dopad na osobnost žalobce. Podepsalo se na psychickém zdraví žalobce, které v důsledku stresu z průběhu řízení před soudem, uloženého trestu odnětí svobody na doživotí a posléze průběhu výkonu samotného trestu bylo nejprve narušeno a posléze poškozeno. V řízení přitom bylo prokázáno, že před zahájením nezákonného trestního stíhání byl žalobce psychicky zdravý (dřívější zkušenosti s trestním stíháním,

odsouzením a výkony trestu se na jeho psychickém zdraví nepodepsaly). Byl narušen profesní život žalobce, vždy chtěl podnikat a podnikal, před nástupem trestu měl xxx a xxx. Lze přisvědčit soudu prvního stupně, že nejzávažnějším zásahem je zásah do soukromého a rodinného života žalobce, i když k narušení rodinných vazeb nedošlo. Takto to vnímá i sám žalobce, jak vyplývá z jeho účastnické výpovědi. Žalobce s manželkou se znali od svých 15 let, ve vztahu byli v době, kdy byl žalobce odsouzen za předchozí trestnou činnost. V roce xxx se manželce narodil syn, na otcovství žalobce se dohodli. Po zahájení nezákonného trestního stíhání uzavřeli dne 5. 1. 2004 manželství, svatba se konala ve věznici, toliko za účasti matek snoubenců. Po dobu nezákonného trestního stíhání manželka podporovala žalobce, pravidelně ho navštěvovala ve věznici, navštěvoval ho rovněž syn. Normálně se však vídat nemohli, návštěvy probíhaly buď za plexisklem nebo mřížemi. Intimní ani rodinné návštěvy povoleny nebyly. Žalobce se nemohl podílet na výchově syna a nemohl vést normální rodinný život. Pokud by nedošlo k nezákonnému trestnímu stíhání, žalobce by byl propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody za předchozí trestnou činnosti nejpozději 26. 8. 2016. Spáchání trestného činu vraždy je obecně většinou společností odsuzováno, protože jde o trestný čin proti životu a zdraví a dotýká se základních lidských práv a hodnot. Dvojnásobná vražda je pak společností vnímána o to více závažněji a intenzivněji. Ačkoli měl žalobce trestní minulost v souvislosti se závažnou trestnou činností již před zahájením nezákonného trestního stíhání, nešlo o trestné činy proti životu a zdraví. Nezákonné trestní stíhání proto zasáhlo i do pověsti žalobce, kterou zhoršilo a prohloubilo společenské odsouzení žalobce. Případ žalobce byl hojně medializován, xxx xxx, veřejnosti je tak případ žalobce dobře znám. V řízení bylo prokázáno, že k medializaci došlo ze strany médií, nikoli orgánů činných v trestním řízení. Odvolací soud připomíná rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 8. 2019, sp. zn. 30 Cdo 1141/2018, v němž dovolací soud formuloval závěr, že (cit.) „jako přičitatelné k tíži státu a jako úkornější vůči osobě, jež byla později zproštěna trestního stíhání, lze hodnotit excesivní způsob jednání orgánů činných v trestním řízení, přičemž za takové jednání lze považovat i případné vyjadřování orgánů činných v trestním řízení, která pro média hodnotí domnělou trestnou činnost obviněného (obžalovaného). Není-li však takových vyjádření ze strany orgánů činných v trestním řízení, je medializace případu prostým důsledkem zásady veřejnosti trestního řízení.“ Medializaci případu proto nelze při stanovení výše odškodnění přeceňovat. Nutno dodat, že prostor v médiích měl ale i výsledek trestního stíhání.

51. Výše zadostiučinění přiznaného podle § 31a odst. 2 OdpŠk na náhradě nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, které skončilo zproštěním obžaloby nebo zastavením, musí odpovídat výši zadostiučinění přiznaného v případech, které se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují; významnější odchylka je možná jen tehdy, bude-li soudem řádně a přesvědčivě zdůvodněna (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1747/2014).
52. Soud prvního stupně nepochybil, pokud nevycházel z případů předestřených žalobcem. Žalobce odkazoval na podobné případy ze sousedních zemí, konkrétně z Rakouska a Polska, avšak nepředložil samotná rozhodnutí, ale články z internetu, v nichž absentují potřebné konkrétnější informace ke srovnání, když výše zadostiučinění musí odpovídat výši zadostiučinění přiznaného v případech, které se s projednávanou věcí shodují v podstatných znacích. Nelze vycházet pouze z obecných informací o tom, jaký konkrétní trestný čin byl spáchán, jaký trest byl udělen, kolik let strávila poškozená osoba ve vězení a jak vysoké odškodnění obdržela. Ostatně ani žalobci nejsou známy další skutkové okolnosti těchto případů, ohledně dopadů do osobnostní sféry poškozených osob se pouze domýšlí, že mezi případy a jeho případem není zcela zásadních rozdílů. Z uvedeného je zřejmé, že tyto žalobcem označené případy nejsou ke srovnání způsobilé.
53. Pokud žalobce odkazoval na judikaturu ESLP (Ganea proti Moldavsku, Bojinov proti Bulharsku, Boicenco proti Moldavsku), pak soud prvního stupně správně uzavřel, že tyto případy nevykazují v podstatě žádné společné znaky s posuzovanou věcí, když se jedná o správní delikty, nenásilné

delikty a zásahy trvaly zcela odlišnou dobu (viz body 289. až 290. odůvodnění napadeného rozsudku), proto při rozhodnutí o výši nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené nezákonným trestním stíháním z nich vycházet nelze. Pokud jde o žalobcem předložený případ řešený u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 10 C 45/2012, pak soud prvního stupně v bodě 296. odůvodnění napadeného rozsudku správně poukázal na jeho jedinečnost (skutkové okolnosti, výše odškodnění, absence přezkumu odvolacím soudem) a správně vyzdvihl rozdíly mezi tímto případem a posuzovanou věcí (jiné trestné činy, jiné ohrožení trestní sazbou, jiný uložený trest, postup orgánů činných v trestním řízení vykazoval známky nedbalosti a nezájmu, věk poškozeného, dosavadní bezúhonnost a masivní zásah do pověsti poškozeného, která byla zničena), pro které se tento případ ke srovnání nehodí.

54. Pokud existuje podobný případ v České republice, je třeba vycházet z judikatury českých soudů. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 16. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1747/2014 rovněž konstatoval, že (cit.): „Nelze-li nalézt takový případ, který by se v podstatných znacích shodoval s projednávanou věcí, je třeba provést srovnání s jinými případy náhrad nemajetkové újmy (např. z titulu odpovědnosti státu za nezákonné omezení osobní svobody, nepřiměřenou délku řízení, náhrady nemajetkové újmy na zdraví ve formě bolestného nebo ztížení společenského uplatnění, újmy na osobnostních právech v rámci ochrany osobnosti, újmy z titulu porušení zákazu diskriminace podle obecné úpravy i v pracovněprávních vztazích apod.). Soud přitom neopomene uvést podstatné společné a rozdílné znaky a v odůvodnění svého rozhodnutí vysvětlit, jakým způsobem se tyto společné a rozdílné znaky promítly do výše stanoveného zadostiučinění, tj. z jakého důvodu je přiznané zadostiučinění přiměřené ve srovnání s jiným zadostiučiněním přiznaným z jiného právního důvodu. Nebude-li možné postupovat ani podle jiného případu náhrady nemajetkové újmy, je třeba stanovit přiměřené zadostiučinění v takové výši, která bude odpovídat ekonomické realitě České republiky a tomu, co by obecně bylo vnímáno jako spravedlivé (např. s ohledem na cenovou úroveň nebo výši průměrné mzdy). V každém případě je primárně na žalobci, aby zvolil přesvědčivé srovnání, podle kterého jeho újma z hlediska spravedlnosti není menší než újma jiná, za kterou se přiznává minimálně žalovaná částka.“
55. Příklad žalobce je v České republice ojedinělý a výjimečný délkou trestního stíhání, jeho průběhem a konečným výsledkem po zásahu Evropského soudu pro lidská práva. Je proto obtížné najít případ, který by byl srovnatelný. Soud prvního stupně však takový případ našel. Odvolací soud je téhož názoru, že případ vedený u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 31 C 47/2020 (u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 70 Co 97/2023) se s případem žalobce shoduje v řadě bodů, přičemž na základě shodných, ale i rozdílných znaků, lze určit takovou výši zadostiučinění, která spravedlivě odčiní nemajetkovou újmu, která žalobci vznikla nezákonným trestním stíháním.
56. V bodě 297. odůvodnění napadeného rozsudku soud prvního stupně připomněl podstatné skutkové okolnosti srovnávaného případu i výši přiznaného odškodnění, v bodě 298. odůvodnění napadeného rozsudku pak poukázal na shodné i odlišné body věci srovnávaného případu a dané věci. Skutková zjištění tam uvedená jsou vyčerpávající a není třeba je znovu opakovat, proto odvolací soud z důvodu stručnosti odkazuje na body 297. a 298. odůvodnění napadeného rozsudku. Ve srovnávaném případě byla tamnímu žalobci přiznána náhrada nemajetkové újmy způsobené nezákonným trestním stíháním ve výši 1 000 000 Kč. Náhrada nemajetkové újmy nemá být aritmetickým výpočtem, její výši je třeba určit se zohledněním všech relevantních okolností věci tak, aby spravedlivě odčinila vzniklou nemajetkovou újmu. Proto se odvolací soud neztotožňuje s postupem, který pro stanovení výše náhrady zvolil soud prvního stupně. Postup soudu také vyvolává dojem, že nejdůležitějším kritériem pro stanovení výše náhrady byla délka nezákonného trestního stíhání.
57. Je zřejmé, že žalobci musí být přiznána vyšší náhrada, než byla přiznána ve srovnávaném případě, protože žalobce byl souzen za dvojnásobnou vraždu (oproti vraždě ve stadiu pokusu), byl odsouzen

na doživotí (oproti 13 letům), ale uložený trest byl výsledkem i předchozí trestné činnosti žalobce, který byl zvláště nebezpečným recidivistou (oproti bezúhonnosti). Žalobce vykonával nezákonný trest odnětí svobody 5,5 roku, neboť do 26. 8. 2016 byl ve výkonu trestu za předchozí trestnou činnost (oproti omezení svobody výkonem vazby a trestu 882 dnů, z toho ve výkonu trestu 377 dnů). Trestní stíhání žalobce trvalo 19 let (oproti 6 letům).

58. Ve srovnávaném případě tamní žalobce byl ve velmi mladém věku, trestní stíhání bylo zahájeno, když ještě chodil do školy (byl studentem maturitního ročníku), byl bezúhonný a ze dne na den byl vytržen z rodinného prostředí. Nenávratně tak přišel o dobu dospívání a vstupu do dospělého života. Trestní stíhání žalobce bylo zahájeno ve věku jeho 34 let, měl bohaté zkušenosti s trestním řízením i výkonem trestu odnětí svobody. Tamní žalobce byl v důsledku medializace ovlivněn ve výběru povolání, z některých povolání (armáda, hasiči) je vyloučen. Žalobce úspěšně podniká. Po psychické stránce je zasažen žalobce i tamní žalobce, u žalobce je zjištěna trvalá xxx xxx. Oba měli podporu nejbližší rodiny, oba zakládali rodinu, obě kauzy byly medializovány, tamní žalobce byl stíhán v době, kdy byly rozšířeny sociální sítě. Tamní žalobce byl poškozen i způsobem, jakým bylo v jeho případě odůvodněno zproštění obžaloby.
59. S ohledem na částku přiznanou ve srovnávaném případě a zjištěné shodné a rozličné body, i s ohledem na to, že žalovaná prokazatelně přiznala žalobci za nepřiměřenou délku řízení odškodnění ve výši 156 000 Kč (určitou částku přiznal žalobci i ESLP), kterou je třeba zohlednit, aby nedošlo ke dvojímu odškodnění, a při vědomí, že žalovanou uhrazená částka nepokrývá celou délku řízení 19 let a 7 měsíců, považuje odvolací soud za přiměřené odškodnění ve výši 2 000 000 Kč. Po odečtení plnění, kterého se dostalo žalobci ze strany žalované ve výši 527 250 Kč, náleží žalobci dalších 1 472 750 Kč.

60. Nemajetková újma za nezákonný výkon trestu odnětí svobody

61. Žalobci náleží přiměřené odškodnění za nezákonný výkon trestu odnětí svobody (§ 10 odst. 1 OdpŠk), když není sporu o tom, že ode dne 27. 8. 2016 byl žalobce ve výkonu trestu odnětí svobody na základě později zrušeného rozhodnutí. Neoprávněným omezením osobní svobody žalobce došlo k závažnému zásahu do jeho osobnostních práv, jelikož bylo narušeno základní právo na svobodu a lidskou důstojnost (čl. 8 Listiny základních práv a svobod), přičemž z objektivního hlediska je takový zásah způsobitelný způsobit závažnou nemajetkovou újmu.
62. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2357/2010 uvedl, že při úvaze o formě a výši odškodnění v případě nezákonného omezení osobní svobody je třeba přihlídnout ke třem základním kritériím, kterými zpravidla jsou: povaha trestní věci, celková délka omezení osobní svobody a následky v osobní sféře poškozené osoby. Soud prvního stupně se ve shodě s judikaturou Nejvyššího soudu těmito jednotlivými kritérii zabýval. Jde-li o povahu trestní věci, v daném případě šlo o trestnou činnost velmi závažnou, s vysokou společenskou nebezpečností a tomu odpovídalo i zařazení žalobce do věznice se zvýšenou ostrahou. Odvolací soud považuje za správný názor soudu prvního stupně, že konec období omezení osobní svobody je třeba ohraničit dnem 29. 7. 2021, kdy byl zveřejněn plenární náleží Ústavního soudu, kterým byl zrušen rozsudek odsuzující žalobce na doživotí. Soud prvního stupně se pečlivě zabýval tím, jaké následky v osobní sféře žalobce měl nezákonný výkon trestu odnětí svobody (viz body 306. – 311. odůvodnění napadeného rozsudku), byť ne se všemi úvahami odvolací soud souhlasí (viz níže). Soud prvního stupně vzal v úvahu, že nezákonný výkon trestu odnětí svobody má obecně negativní dopady do práv a svobod poškozeného (svoboda pohybu, právo na soukromí, lidská důstojnost, právo na ochranu zdraví, právo na ochranu majetku), přičemž intenzita zásahů je přímo úměrná době jejich

trvání. Dále vzal v úvahu, že nezákonný výkon trestu odnětí svobody má dopad na psychické i fyzické zdraví, působí stres, nejistotu, úzkost a v případě žalobce, který byl odsouzen na doživotí, vedl rovněž ke ztrátě smyslu života, pocitům beznaděje, pocitům zrady ze strany právního systému a společnosti, a ztráty důvěry v instituce.

63. Odvolací soud pokládá za důvodnou námitku žalované, že v rámci tohoto dílčího nároku nelze zohledňovat šok z odsouzení k trestu doživotí, neboť ten je již odškodňován v rámci dílčího nároku na náhradu újmy za nezákonné trestní stíhání. Soud prvního stupně ale správně poukázal na to, že prožívání osoby odsouzené na doživotí se odlišuje od prožívání osoby odsouzené k výkonu trestu odnětí svobody s určitým koncem. V případě žalobce jde o to, že nebyl dne 26. 8. 2016 propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody za předchozí trestnou činnost, takže do jeho psychické sféry mělo dopad uvědomění si faktické realizace trestu odnětí svobody na doživotí se všemi jeho důsledky, tedy již výše uvedené pocity beznaděje a ztráty smyslu života. Důvodná je rovněž námitka žalované, že v rámci tohoto dílčího nároku nelze zohledňovat následek na psychickém zdraví žalobce (xxx xxx), neboť ten je již odškodněn v rámci dílčího nároku na náhradu nemajetkové újmy za ztížení společenského uplatnění.
64. Podle žalované soud prvního stupně opomněl vzít v úvahu, že žalobce byl v době od 27. 8. 2016 do 29. 7. 2021 plně adaptovaný na vězeňský život, což má vliv na míru intenzity prožívání nemajetkové újmy. V řízení bylo vskutku návrhem vychovatele na povolení návštěvy ze dne 25. 4. 2018 (viz bod 86. odůvodnění napadeného rozsudku) prokázáno, že přístup žalobce k výkonu trestu byl nadstandardní, byl 36 x kázeňsky odměněn, nebyl kázeňsky trestán a respektoval nařízení příslušníků vězeňské služby, a dále bylo prokázáno, že v období květen 2016 až leden 2020 byl pracovně zařazován (viz bod 184. odůvodnění napadeného rozsudku). Lze tak přisvědčit žalované, že žalobce se přizpůsobil vězeňskému životu, a že tato skutečnost může mít vliv na míru intenzity zásahu do osobnostní sféry žalobce. Pokud ale žalovaná požaduje zohlednit adaptaci žalobce na vězeňský život, pak nelze pominout životní podmínky žalobce ve věznicích, v nichž výkon trestu vykonával, neboť i ty mohou mít vliv na výši náhrady nemajetkové újmy. V řízení bylo prokázáno, že žalobce byl zařazen k výkonu trestu odnětí svobody do věznice se zvýšenou ostrahou, přičemž jeho odsouzení na doživotí za trestný čin dvojnásobné vraždy se promítlo v přísném vězeňském režimu, jemuž byl žalobce podroben, jak bylo prokázáno kartami bezpečnostních opatření ze dne 19. 2. 2016, 21. 2. 2018, 21. 9. 2018 a 29. 1. 2020 (viz bod 90. odůvodnění napadeného rozsudku). Žalobce byl zařazen na index nebezpečných osob, měl stanoven zvláštní režim zacházení a mohl být umístěn jen v takové věznici, která splňovala podmínky pro věznění doživotně odsouzených. Jakmile byl zrušen rozsudek odsuzující žalobce k doživotnímu trestu odnětí svobody, žalobce byl ihned (5. 8. 2021) vyřazen ze seznamu nebezpečných osob (viz bod 97. odůvodnění napadeného rozsudku). Z důvodu uloženého trestu a druhu a charakteru trestné činnosti byla ve vztahu k žalobci přijata bezpečnostní opatření, která se projevovala při předvádění, kdy při eskortě mimo věznici byla užívána pouta s poutacím opaskem a pouta na nohy, eskorty byly prováděny příslušníky se speciální balistickou výstrojí a výzbrojí. Byly prováděny technické prohlídky cel, cely byly uzamčeny od večerky do budíčku, byla věnována zvýšená pozornost kontrole korespondence a kontrole telefonních hovorů, návštěvy probíhaly pouze pod přímým dohledem zaměstnance věznice, byly prováděny fyzické kontroly. Žalobci nebyly povolovány rodinné návštěvy bez sluchové a zrakové kontroly (viz bod 90. odůvodnění napadeného rozsudku).
65. Judikatura (srov. např. již zmíněný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2357/2010) vychází z výše odškodnění v rozmezí 500 Kč až 1 500 Kč za jeden den trvání omezení svobody, avšak s dovětkem, že k tomuto rozmezí je nutno přistupovat pouze jako k orientačnímu s tím, že podléhá toliko úvaze soudu v konkrétním případě, k jaké částce dospěje. Jak uvedeno výše, případem vhodným ke srovnání s případem žalobce je věc vedená u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 31 C 47/2020. Ve srovnávaném případě tamní žalobce obdržel částku 2 000 Kč za

každý den vazby (504 dnů), částku 2 000 Kč za každý den výkonu trestu (301 dnů) a částku 2 500 Kč za každý den druhého výkonu trestu (77 dnů), při výkonu druhého trestu byl již ženatý a byl odloučen od rodiny a narozené dcery. Žalobce byl nezákonně omezen na svobodě po výrazně delší dobu, celkem po dobu 1 797 dní (tj. 4 roky, 11 měsíců a 2 dny), za velmi přísných opatření, rovněž byl odloučen od rodiny, omezení v kontaktu s rodinou byla výrazná. Při uvážení okolností dané věci a okolností srovnávaného případu, jakož i výše odškodnění, které bylo přisouzeno ve srovnávaném případě, nepovažuje odvolací soud částku 4 000 Kč zvolenou soudem prvního stupně za proporcionální. Odškodnění, které je přiměřené dané věci, představuje podle odvolacího soudu zadostiučinění ve výši 3 000 Kč za den, tedy celkem 5 391 000 Kč. Po odečtení plnění ze strany žalované ve výši 2 709 000 Kč, náleží žalobci dalších 2 682 000 Kč.

66. Nemajetková újma za výkon trestu odnětí svobody v nesprávném režimu

67. Odvolací soud předesílá, že z časového hlediska tento nárok předchází nároku na náhradu nemajetkové újmy za nezákonný výkon trestu odnětí svobody. Odvolací soud shodně se soudem prvního stupně považuje za správné a důvodné odškodnit žalobce i za výkon trestu v nesprávném režimu, a to za období od 10. 12. 2009, kdy byl pravomocně odsouzen k trestu odnětí svobody na doživotí, do 26. 8. 2016, kdy by nejpozději vykonal trest za předchozí trestnou činnost. Pokud se žalobcem bylo zacházeno přísněji před datem 10. 12. 2009, bylo v řízení prokázáno, že tomu tak bylo v souvislosti s přijetím bezpečnostních opatření z důvodu chování žalobce, kdy vyhrožoval pokusem o útěk a fyzickou likvidací osob (viz bod 87. odůvodnění napadeného rozsudku), byl agresivní a porušoval pravidla výkonu trestu (viz body 112, 116 odůvodnění napadeného rozsudku).
68. Námitka žalované, že se jedná o nárok promlčený není důvodná a odvolací argumentace v daném směru není přílehavá. Žalobce se nedomáhá odškodnění za jednotlivé dílčí zásahy do jeho práv, ani odškodnění v souvislosti s vyřízením jeho stížností či žalob na příslušníky Vězeňské služby. Nárok žalobce vychází z odpovědnostního titulu – nezákonného usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 4. 3. 2002, když o způsobené újmě se žalobce dozvěděl až dne 14. 10. 2021, kdy Vrchní soud svým usnesením sp. zn. 8 To 71/2021 odmítl odvolání státní zástupkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 3. 2007, sp. zn. 4 T 2/2003-3446, čímž byl žalobce pravomocně zproštěn obžaloby. Nárok na náhradu nemajetkové újmy uplatnil u žalované dne 31. 3. 2022, tedy v zachované promlčecí době, která činí šest měsíců a běží ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o vzniklé nemajetkové újmě (§ 32 odst. 3 OdpŠk).
69. Z provedeného dokazování je zřejmé, že pokud by žalobce nebyl odsouzen k trestu odnětí svobody na doživotí, v období od 10. 12. 2009 do 26. 8. 2016 by odpykával trest za předchozí násilnou trestnou činnost v jiném režimu, mohl požádat o podmíněčné propuštění a být ve výstupním oddílu, kde by se připravoval na integraci do běžného života. Soud prvního stupně se náležitě zabýval otázkou, v jakém režimu žalobce vykonával trest odnětí svobody, a zda a jak se výkon jeho trestu odlišoval. V řízení bylo prokázáno (např. stanoviskem Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR ze dne 22. 5. 2010, rozhodnutím o zařazování, prodlužování, popř. vyřazování žalobce do OZSTZ, kartami bezpečnostních opatření, rozhodnutím o poutání žalobce ze dne 11. 1. 2012), že právě v souvislosti s pravomocným odsouzením žalobce k trestu odnětí svobody na doživotí došlo ke zpřísnění režimu žalobce. Dne 9. 12. 2009 se totiž konala operativní porada ve věznicí, na které ředitel věznic uložil připravit návrh bezpečnostních opatření k žalobci a na operativní poradě dne 11. 12. 2009 byla bezpečnostní opatření přijata. Spočívala v tom, že k poutání žalobce docházelo při jakémkoliv převádění a vyvádění z cely, dále byla vybudována dělicí mříž pro kontakt se žalobcem, rovněž aktivity žalobce byly realizovány individuálně za bezprostředního dohledu zaměstnance OVT, pomocí kamerového systému nebo přes dělicí přepážku – dělicí katr, u žalobce byly prohlídky cel několikrát týdně. Mimořádná bezpečnostní opatření ve vztahu k žalobci se také projevovala při jeho eskortách mimo věznicí, kdy například nemohl být eskortován do civilního

zdravotnického zařízení po napadení vězněm právě z důvodu přijatých bezpečnostních opatření. Z důvodu odsouzení na doživotí byl žalobce také zařazován do OZSTZ. Za zmínku stojí, že se zařazením žalobce do OZSTZ od 1. 1. 2014 z důvodu uložení trestu na doživotí ve Věznici xxx nesouhlasil speciální pedagog Mgr. Š. a sám podal proti takovému rozhodnutí stížnost. Některé incidenty, které byly žalobci přičítány, a které byly důvodem pro přísnější zacházení, se nepotvrdily (např. verbální agresivita a odmítání podrobit se opatřením – viz bod 89. odůvodnění napadeného rozsudku, napadení spoluvězně – viz bod 91. odůvodnění napadeného rozsudku, nález pilky na kov – viz bod 93. odůvodnění napadeného rozsudku). Přijatá bezpečnostní opatření souvisela i s tou skutečností, že žalobce byl zařazen na seznam nebezpečných osob z důvodu odsouzení k trestu na doživotí, přičemž z tohoto seznamu byl vyřazen 5. 8. 2021, po zrušení odsuzujícího rozsudku, když bylo shledáno, že pro zařazení do seznamu již není žádný důvod.

70. Byť do 26. 8. 2016 měl žalobce vykonávat souhrnný trest za předchozí trestnou činnost, tedy nebyl nedůvodně zbaven osobní svobody, tak zvláštní, přísnější zacházení se žalobcem a jeho izolace, byly důsledkem doživotního výkonu trestu odnětí svobody.
71. Podle § 95 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, platilo, že odsouzení k doživotnímu trestu vykonávají trest zásadně v oddělení se zesíleným stavebně technickým zabezpečením, podle § 72a odst. 2 věty první zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění účinném od 1. 1. 2014 platilo, že velmi nebezpečný odsouzený se zpravidla umísťuje do oddělení se zesíleným stavebně technickým zabezpečením, přičemž podle § 72a odst. 1 písm. a) zákona č. 169/1999 Sb. velmi nebezpečným odsouzeným je odsouzený, který byl odsouzen k výjimečnému trestu. Soud prvního stupně správně poukázal na skutečnost, že do 31. 12. 2013 právní předpisy neumožňovaly podat proti rozhodnutí o umístění do OZSTZ opravný prostředek, což není v souladu s čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který upravuje právo na účinné opravné prostředky. Výkon trestu odnětí svobody v nesprávném režimu zasáhl i do práva žalobce na respektování soukromého a rodinného života, které je chráněno čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.
72. Výše uvedené skutečnosti odůvodňují přiznání náhrady nemajetkové újmy, která žalobci vznikla výkonem trestu odnětí svobody v režimu spojeném právě s uloženým trestem odnětí svobody na doživotí. Skutečnost, že žalobce na některé zásahy do svých práv reagoval v průběhu výkonu trestu stížnostmi či žalobou, není podstatná.
73. Závěr soudu prvního stupně o přiznané výši odškodnění není zcela srozumitelný, byť nakonec vyústil v přiznané odškodnění ve výši 1 000 000 Kč. Odvolací soud vycházel z ustálené judikatury týkající se výše odškodnění za jeden den trvání omezení svobody, a za dobu od 10. 12. 2009 do 26. 8. 2016 shledal jako přiměřené zadostiučinění částku ve výši 500 Kč za jeden den, tedy za 2 448 dnů jde o částku 1 224 000 Kč. Odvolací soud vycházel z částky na samé spodní hranici judikaturou uvedeného rozpětí 500 Kč až 1 500 Kč z toho důvodu, že v době do 26. 8. 2016 byl žalobce ve věznici důvodně, neboť vykonával trest odnětí svobody za předchozí trestnou činnost.
74. Odvolací soud (ale i soud prvního stupně) tak vycházel z vyšší denní částky než ESLP ve věcech, na které poukazoval žalobce. Ve věci Csüllög proti Maďarsku (č. 30042/08) ze dne 7. 6. 2011 bylo stěžovateli Zsigmondu Csüllögovi přiznáno odškodnění za nemajetkovou újmu ve výši 6 000 EUR za téměř dva roky výkonu trestu v cele se zvláštním bezpečnostním opatřením. Při přepočtu na českou měnu ke dni vydání rozhodnutí ESLP jde o částku 145 290 Kč, tj. cca 200 Kč za den. Ve věci Maslák proti Slovensku (č. 38321/17) ze dne 31. 3. 2022 bylo stěžovateli Miroslavu Maslákovi přiznáno odškodnění za nemajetkovou újmu ve výši 12 500 EUR za umístění stěžovatele do oddělení s vysokým stupněm zabezpečení v různých věznicích v době od června 2015 do července 2018. Při přepočtu na českou měnu ke dni vydání rozhodnutí ESLP jde o částku 304 812 K, tj. cca

278 Kč za den. Pokud žalobce odkazoval na rozsudek ESLP ve věci S. a Marper v. Spojené Království ze dne 4. 12. 1998 (stížnost č. 30562/04), zjevně měl na mysli rozsudek ve věci S. a Marper proti Spojenému království – rozhodnutí Velkého senátu ze dne 4. 12. 2008, číslo stížnosti 30562/04 a 30566/04. Předmětem posuzování byla právní otázka, zda uchovávání otisků prstů, vzorků DNA a profilů osob, které nebyly odsouzeny, je slučitelné s článkem 8 Úmluvy (právo na respektování soukromého života), tedy právní problematika odlišná od nyní posuzovaného dílčího nároku žalobce.

75. **Nemajetková újma za nesprávný úřední postup spočívající v omezení na svobodě bez právního důvodu**

76. Žalovaná nespороvala základ nároku na přiměřené zadostiučinění za nesprávný úřední postup spočívající v omezení na svobodě bez právního důvodu, kdy žalobce nebyl po vyhlášení nálezů Ústavního soudu dne 29. 7. 2021 propuštěn na svobodu, ale byl dále nezákonně držen ve výkonu trestu odnětí svobody v důsledku pochybení soudu. Podle žalované však počátkem rozhodného období není den vyhlášení nálezů Ústavního soudu, ale den, kdy byl nález doručen Vrchnímu soudu v Praze. Soud prvního stupně již v rámci posouzení nároku na náhradu nemajetkové újmy za nezákonný výkon trestu odnětí svobody vysvětlil, že jestliže byl dne 29. 7. 2021 zveřejněn plenární nález Ústavního soudu, kterým byl zrušen rozsudek odsuzující žalobce na doživotí, tak podle ESLP má být osoba omezená na svobodě propuštěna v co nejkratším intervalu po odpadnutí důvodu omezení na svobodě. Nelze proto souhlasit se žalovanou, že soud prvního stupně vůbec neodůvodnil počátek rozhodného období.

77. Ústavní soud rozhodl o zrušení výjimečného trestu odnětí svobody na doživotí nálezem sp. zn. Pl. ÚS 110/20 dne 27. 7. 2021, avšak nález byl formálně zveřejněn dne 29. 7. 2021. Poté byla situace ohledně trestního stíhání žalobce taková, že byl nepravomocně zproštěn obžaloby a vztahovala se na něj presumpce nevinny podle čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Ústavní soud pak v nálezě ze dne 7. 10. 2021, sp. zn. II. ÚS 2148/21 konstatoval, že i kdyby žalobci nebyl výjimečný trest nikdy uložen, vykonal by předchozí trest (předmětný souhrnný trest) dne 26. 5. 2015 a předmětný zbytek trestu dne 26. 8. 2016. Jeho další výkon je nezákonný a porušující ústavně garantovanou osobní svobodu podle čl. 8 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a ústavně garantované základní právo na zbavení osobní svobody toliko zákonným způsobem podle čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

78. Po zveřejnění nálezů Ústavního soudu ze dne 27. 7. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 110/20 nebyl žádný důvod omezovat žalobce na osobní svobodě a případně vyčkávat, až plenární nález bude doručen Vrchnímu soudu či vyčkávat, jak ve věci tento soud rozhodne. Jak se podává z bodu 76 nálezů Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2021, sp. zn. II. ÚS 2148/21, měl ve věci konat a příkaz k propuštění ex officio vydat Okresní soud v Sokolově. Skutečnost, že byl povinen konat ihned, bez průtahů, po odpadnutí důvodu omezení žalobce na svobodě, vyplývá z čl. 5 odst. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, která stanoví, že každý, kdo je zatčen nebo jinak zbaven svobody v souladu s ustanovením odstavce 1 písm. c) tohoto článku, musí být ihned předveden před soudce nebo jinou úřední osobu zmocněnou zákonem k výkonu soudní pravomoci a má právo být souzen v přiměřené lhůtě nebo propuštěn během řízení. Propuštění může být podmíněno zárukou, že se dotčená osoba dostaví k přelíčení. Rovněž Ústavní soud se v nálezě pléna ze dne 20. 4. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 6/10 vyjádřil tak, že obviněný bude vždy po vydání zprošťujícího rozsudku neprodleně propuštěn na svobodu. Stížnost státního zástupce proti rozhodnutí o propuštění obviněného z vazby na svobodu po vydání zprošťujícího rozsudku nemá odkladný účinek.

79. Odvolací soud souhlasí se soudem prvního stupně, že z objektivního hlediska se jedná o intenzivní zásah do práv žalobce. Byť žalobce uvedl, že toto období vnímal méně úkorně, když viděl konec

trestu, rovněž ale uvedl, že byl již otupělý. Odvolací soud považuje za spravedlivé, aby toto období bylo odškodněno vyšší částkou než období nezákonného výkonu trestu odnětí svobody, a to právě pro objektivní intenzitu zásahu. Odvolací soud proto přistoupil k navýšení částky za jeden den omezení svobody na částku 3 500 Kč, když soudem prvního stupně zvolenou částku 3 000 Kč nepovažuje za dostatečně způsobitou odčinit újmu vzniklou žalobci. Za 81 dnů žalobci náleží odškodnění ve výši 283 500 Kč, po odečtení plnění ze strany žalované ve výši 152 000 Kč soud přiznal žalobci dalších 131 500 Kč.

80. Kromě plnění přiznaného žalovanou ve výši 3 688 250 Kč tak podle odvolacího soudu náleží žalobci další odškodnění v celkové výši 6 230 250 Kč.
81. Žalobci přísluší i úrok z prodlení z přisouzené částky (§ 1970 o. z. s přihlédnutím k § 26 OdpŠk), a to ode dne následujícího po uplynutí lhůty šesti měsíců od předběžného uplatnění nároku na odškodnění u žalované (§ 14, 15 OdpŠk), tj. ode dne 1. 10. 2022. Žalobce totiž uplatnil nárok u žalované dne 31. 3. 2022. Žalovaná pak v rámci šestiměsíční lhůty vydala své stanovisko dne 29. 9. 2022 a dne 30. 9. 2022 žalobci uhradila částku 3 688 250 Kč. Zákonná výše úroku z prodlení ke dni 1. 10. 2022 podle § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. činí 15 %. Žalobce výslovně požadoval přiznání úroku z prodlení ve výši 11,75 %, a jeho návrh nemůže soud překročit. Proto odvolací soud přiznal úrok z prodlení v žalobcem požadované výši.
82. Výše uvedené důvody vedly odvolací soud k tomu, že změnil rozsudek soudu prvního stupně podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. ve výroku I tak, že zamítl žalobu co do částky 2 662 090 Kč s úrokem z prodlení ve výši 11,75 % ročně z částky 2 662 090 Kč od 1. 10. 2022 do zaplacení. Jelikož žalobce požadoval úrok z prodlení ve výši 11,75 % ročně a soud výrokem I přiznal z přisouzené částky úrok ve výši 15 % ročně, tedy více, než žalobce požadoval, a než bylo předmětem řízení, odvolací soud co do úroku z prodlení ve výši 3,25 % ročně z částky 8 892 340 Kč od 1. 10. 2022 do zaplacení zrušil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I a řízení v tomto rozsahu zastavil pro nedostatek podmínky řízení podle § 221 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Jinak odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I potvrdil podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný.
83. Odvolací soud potvrdil podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný zamítavý výrok II o věci samé, vyjma úroku z prodlení ve výši 11,75 % ročně z částky 8 892 340 Kč od 1. 10. 2022 do zaplacení, kdy rozsudek zrušil a řízení zastavil podle § 221 odst. 1 písm. c) o. s. ř., protože o tomto úroku z prodlení soud prvního stupně rozhodl již ve výroku I, kdy jej žalobci přiznal.
84. Vzhledem ke změně napadeného rozsudku odvolací soud znovu rozhodl o nákladech řízení (§ 224 odst. 2 o. s. ř.).
85. Pokud jde o náklady řízení mezi účastníky, pak v řízení byla procesně úspěšnější žalovaná, a proto by jí podle § 142 odst. 2 a § 146 odst. 2 věty první o. s. ř. náležela poměrná náhrada nákladů řízení.
86. Předmětem řízení bylo celkem osm dílčích nároků na náhradu újmy – nárok na zadostiučnění za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným trestním stíháním ve výši 56 784 750 Kč (po částečném zpětvzetí co do částky 527 250 Kč), nárok na zadostiučnění za nemajetkovou újmu způsobenou výkonem trestu odnětí svobody v nesprávném režimu ve výši 15 497 880 Kč, nárok na zadostiučnění za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným výkonem trestu odnětí svobody ve výši 11 667 000 Kč (po částečném zpětvzetí co do částky 2 709 000 Kč), nárok na zadostiučnění za nemajetkovou újmu za nesprávný úřední postup spočívající v omezení na svobodě bez právního důvodu ve výši 263 000 Kč (po částečném zpětvzetí co do částky 152 000 Kč), nárok na nemajetkovou újmu za ztížení společenského uplatnění ve výši 2 000 000 Kč, nárok na nemajetkovou újmu za duševní útrapy ve výši 2 000 000 Kč, nárok na ušlý zisk 68 920 Kč (po

částečném zpětvzetí částky 250 000 Kč). Původně byl předmětem řízení i nárok na náhradu nákladů vynaložených na obhajobu ve výši 50 000 Kč, avšak po zahájení řízení vzal žalobce mimo jiné tento požadavek zpět, protože žalovaná po podání žaloby a současně v šestiměsíční lhůtě dané ust. § 15 OdpŠk tento nárok plně uhradila.

87. Žalobce se v řízení domáhal odškodnění majetkové újmy i nemajetkové újmy. V případě objektivní kumulace nároků se o náhradě nákladů řízení účastníků rozhoduje jediným výrokem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2016 sp. zn. 33 Cdo 4702/2015). Žalobce nebyl úspěšný ohledně nároků na ušlý zisk, nákladů na obhajobu a na náhradu nemajetkové újmy za duševní útrapy. Vzhledem k charakteru nároků je třeba považovat za úspěch žalobce přiznání nároků na náhradu nemajetkové újmy (i když jeho požadavky nebyly zcela uspokojeny), a to z toho důvodu, že výše plnění závisela na úvaze soudu, v případě nároku na náhradu nemajetkové újmy za ztížení společenského uplatnění závisela výše nároku na znaleckém posudku a úvaze soudu. Ohledně tří nároků tedy žalobce úspěšný nebyl, ohledně pěti nároků byl úspěšný.
88. Nejvyšší soud v usnesení ze dne 29. 1. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3378/2013, dospěl k závěru, že odměna advokáta za zastupování v řízení, jehož předmětem je náhrada nemajetkové újmy za nesprávný úřední postup či nezákonné rozhodnutí ve smyslu OdpŠk, se vypočte z tarifní hodnoty stanovené podle § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu. Odměna za zastupování v řízení, jehož předmětem je náhrada škody v penězích, se pak vypočte z tarifní hodnoty stanovené podle § 8 odst. 1 advokátního tarifu. Při spojení dvou a více věcí, pro něž spojení ke společnému projednání není stanoveno jiným právním předpisem, se za tarifní hodnotu považuje součet tarifních hodnot spojených věcí (§ 12 odst. 3 advokátního tarifu). Při určování úspěchu či neúspěchu účastníka, který vedle nároků na zadostiučinění za nemajetkovou újmu v řízení uplatnil rovněž nárok na peněžité plnění (objektivní kumulace), je třeba vycházet ze vzájemného poměru tarifních hodnot takto uplatněných nároků, jež se stanoví podle § 8 a násl. advokátního tarifu. V případě nároku na náhradu nemajetkové újmy za ztížení společenského uplatnění je tarifní hodnotou přisouzená částka (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 2. 7. 2025, sp. zn. IV. ÚS 1391/24). Obdobně odvolací soud postupoval i u nároku na náhradu nemajetkové újmy za duševní útrapy.
89. Tarifní hodnotou v případě nároků za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným trestním stíháním, výkonem trestu odnětí svobody v nesprávném režimu, nezákonným výkonem trestu odnětí svobody a za nesprávný úřední postup spočívající v omezení na svobodě bez právního důvodu podle § 9a odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění účinném od 1. 1. 2025 (dále jen „advokátní tarif“) je částka 500 000 Kč. U nároku na nemajetkovou újmu za ztížení společenského uplatnění je tarifní hodnotou přisouzená částka 720 000 Kč (§ 8 odst. 1 advokátního tarifu). U nároku na nemajetkovou újmu za duševní útrapy zamítnutá částka 2 000 000 Kč (§ 8 odst. 1 advokátního tarifu). U nároku na ušlý zisk je tarifní hodnotou částka 318 920 Kč, u nároku na náklady obhajobního je tarifní hodnotou 50 000 Kč (§ 8 odst. 1 advokátního tarifu).
90. V posuzované věci uplatnil žalobce své nároky žalobou u soudu dne 14. 9. 2022, ještě v době běhu šestiměsíční lhůty, kterou měla žalovaná na vyřízení nároku podle OdpŠk, neboť žalobce uplatnil nárok u žalované dne 31. 3. 2022 a konec lhůty připadl na 30. 9. 2022. V šestiměsíční lhůtě žalovaná některé nároky žalobce odškodnila. Žalovaná hradila na nemajetkovou újmu za nezákonné trestní stíhání 527 250 Kč, a tato částka představuje 26,4 % částky, která žalobci náleží jako přiměřené odškodnění. Žalovaná dále hradila na nemajetkovou újmu za nezákonný výkon trestu odnětí svobody 2 709 000 Kč, a tato částka představuje 50,3 % částky, která žalobci náleží jako přiměřené odškodnění. Žalovaná rovněž hradila žalobci na nemajetkovou újmu za nesprávný úřední postup 152 000 Kč, a tato částka představuje 53,6 % částky, která žalobci náleží jako přiměřené odškodnění. Podle odvolacího soudu je na místě zohlednit předčasné uplatnění nároku u soudu

v rámci posouzení úspěchu a neúspěchu stran ve věci jejím promítnutím do výše tarifních hodnot. Odvolací soud proto vycházel u nároku na náhradu na nemajetkovou újmu za nezákonné trestní stíhání z tarifní hodnoty 368 000 Kč, u nároku na náhradu na nemajetkovou újmu za nezákonný výkon trestu odnětí svobody z tarifní hodnoty 248 500 Kč a u nároku na nemajetkovou újmu za nesprávný úřední postup z tarifní hodnoty 232 000 Kč.

91. Součet tarifních hodnot všech žalobcem uplatněných nároků činí 4 437 420 Kč, žalobce byl úspěšný co do částky 2 068 500 Kč, žalovaná co do částky 2 368 920 Kč. Žalované vzniklo právo na poměrnou náhradu nákladů řízení, která by jí náležela i s ohledem na to, že se jednalo o skutkově, procesně i právně náročný spor. Odvolací soud ale žalované poměrnou náhradu nákladů řízení nepřiznal podle § 150 o. s. ř., když přihlédl k předmětu sporu, skutečnosti, že výše řady nároků závisela na úvaze soudu nebo na znaleckém posudku, a nazírání odvolacího soudu na potřebu zohlednit zbrkllost žalobce při uplatnění nároků u soudu. Nepřiznaná výše náhrady nákladů pak do ekonomických poměrů žalované výrazně nezasáhne.
92. Pokud jde o náklady státu, podle § 148 odst. 1 o. s. ř. platí, že stát má podle výsledku řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil, pokud u nich nejsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Podle obsahu předloženého spisu stát vynaložil náklady na znalečné ve výši 14 984 Kč (znalečné činí 39 984 Kč a jeho část byla uhrazena ze zálohy 25 000 Kč zaplacené žalobcem). Žalobce je povinen uhradit 53 % nákladů státu, což představuje částka 7 942 Kč, žalovaná je povinna uhradit 47 % nákladů státu, což představuje částka 7 042 Kč. Ke splnění povinnosti byla žalobci i žalované stanovena pariční lhůta v délce 15 dnů (§ 161 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř., a to do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu České republiky v Brně prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2.

Praha 17. září 2025

JUDr. Jitka Denemarková v. r.
předsedkyně senátu